

Platne kartice i kartične transakcije

Statistika platnog prometa

2021.

Godina VIII · srpanj 2022.

Sadržaj

Pregled kartičnog tržišta RH	4
Osnovna statistika RH.	4
1. Uvod	5
1.1. Struktura publikacije.	6
1.2. Zakonodavni okvir	6
1.3. Metodologija.	8
2. Struktura kartičnog tržišta i platnoprometna infrastruktura	10
2.1. Kartične platne sheme	11
Četverostrana kartična shema u RH	11
Trostrana kartična shema u RH	12
2.2. Platnoprometna infrastruktura	14
Bankomat	14
EFTPOS uređaj.	16
EFTPOS uređaj za isplatu i uplatu	18
3. Tržište platnih kartica u RH.	19
3.1. Platne kartice	20
Statusi platnih kartica.	22
Novoizdane i deaktivirane platne kartice	23
3.1.1. Stupanj tehnološkog razvoja platnih kartica u RH	24
EMV čip i magnetne platne kartice	24
Beskontaktne i kontaktne platne kartice	25
3.2. Imatelji platne kartice	26
Potrošač	26
Poslovni subjekti (nepotrošači).	27
4. Kartične platne transakcije.	28
4.1. Ukupne kartične platne transakcije	29
4.1.1. Nacionalne kartične platne transakcije	30
Nacionalne kartične platne transakcije prema prihvatnim uređajima.	31
Kupnja robe i usluga.	33
Podizanje gotovog novca.	35
Polaganje gotovog novca.	37
Ugovorno terećenje	38
Neovlašteno korištenje.	39
4.1.2. Međunarodne kartične platne transakcije	39

5. Prihvat platnih transakcija izvršenih platnim karticama	41
5.1. Ukupan prihvat platnih transakcija izvršenih platnim karticama	42
Poslovni subjekti	43
Privatne osobe (potrošači)	44
5.1.1. Prihvat platnih transakcija izvršenih platnim karticama izdanima u RH. . . .	48
Kupnja robe i usluga.	51
Podizanje gotovog novca.	52
Polaganje gotovog novca.	53
5.1.2. Prihvat platnih transakcija izvršenih platnim karticama izdanima u inozemstvu.	54
5.2. Usporedba korištenja platnih kartica i gotovog novca.	57
6. Pojmovnik	59
7. Dodatak	61
7.1. Popis tablica.	61
7.2. Popis okvira	62
7.3. Popis slika i prikaza	62

IZDAVAČ

Hrvatska narodna banka

Trg hrvatskih velikana 3, 10000 Zagreb

Telefon centrale: 01/4564-555, Telefon: 01/4565-006, Telefaks: 01/4564-687

www.hnb.hr

Molimo korisnike ove publikacije da pri korištenju podataka obvezno navedu izvor. Sve eventualno potrebne korekcije bit će unesene u web-verziju.

ISSN 1849-790X (online)

Pregled kartičnog tržišta RH

Izdavatelji platnih kartica

21 kreditna institucija
2 institucije za elektronički novac

Prihvatitelji platnih transakcija (EFTPOS uređaj i internet)

14 kreditnih institucija
3 institucije za elektronički novac
1 institucija za platni promet

Kartične sheme (abecedno)

Četverostrane kartične sheme

- MasterCard®
- Visa®

Trostrana kartična shema

- Diners Club International®

Osnovna statistika RH

Populacija / poslovni subjekti

3.888.529 stanovnika
0,307 mil. registriranih pravnih osoba
88.205 subjekata u obrtu i slobodnim zanimanjima
56.594 km² površina RH

Broj imatelja platne kartice

Potrošači: **3,453** mil.
Poslovni subjekti (nepotrošači): **0,250** mil.

Broj platnih kartica

Debitne: **6,920** mil.
Kreditne: **1,802** mil.

Nacionalna kartična plaćanja (izdavatelja u RH)

Broj: **561,73** mil.
Vrijednost: **186.740,59** mil. kuna

Infrastruktura

EFTPOS uređaji: **118.731**
Bankomati: **4.692**

1. Uvod

Platne kartice, s pomoću kojih se iniciraju platne transakcije, već su nekoliko godina najkorišteniji platni instrument. U Republici Hrvatskoj prosječan Hrvat ima više od dvije platne kartice u novčaniku, a nerijetko se događa da jedna osoba posjeduje više debitnih i kreditnih kartica.

Na 31. prosinca 2021. ukupno 21 kreditna institucija i 2 institucije za elektronički novac u RH izdaju platne kartice, a njihovi su korisnici u 2021. ukupno izvršili 603,57 milijuna kartičnih platnih transakcija s ukupnom vrijednosti od 201.303,92 milijuna kuna. Pritom se u odnosu na 2020. broj ukupnih kartičnih platnih transakcija u 2021. godini povećao za 14,72%, a vrijednost transakcija za 12,99%.

Na kartičnom tržištu RH u posljednje dvije godine dolazi i do promjena zasnovanih na tehnologijama te funkcionalnostima. Jedna je od tih promjena i značajniji porast broja izdanih beskontaktnih platnih kartica, kojih je na dan 31. prosinca 2021. na tržištu RH bilo izdano 5.832.567, odnosno 67% ukupno izdanih platnih kartica.

Navedenom povećanju broja beskontaktnih platnih kartica zasigurno je pridonijela i raširena infrastruktura koja omogućuje iniciranje beskontaktnih plaćanja. Primjer za to jest podatak da od ukupnog broja aktivnih EFTPOS uređaja u RH njih više od 90% omogućuje iniciranje beskontaktnih plaćanja imateljima bezgotovinskih platnih kartica.

Kada govorimo o novim trendovima, ne možemo ne spomenuti da je za platne kartice izdane u RH u 2021. godini zabilježen porast broja i vrijednosti nacionalnih transakcija izvršenih putem interneta od čak 20 posto u odnosu na broj i vrijednost transakcija izvršenih na internetu u 2020. godini.

Također, kao posljedica kontinuiranog rasta kartičnih plaćanja i sve brojnijih alternativnih metoda plaćanja koje se zasnivaju na kartičnim tehnologijama, u nekoliko posljednjih godina primijećen je trend laganoga, ali konstantnog porasta udjela broja transakcija plaćenih platnim karticama u odnosu na broj transakcija plaćenih gotovim novcem. Međutim, kada govorimo o omjerima plaćanja karticom i plaćanja gotovinom, i dalje je otprilike tek svaki četvrti fiskalizirani račun plaćen karticom, dok su ostala tri računa plaćena gotovinom.

Svrha je ove publikacije pružiti sveobuhvatan pregled tržišta platnih kartica i kartičnih platnih transakcija u RH u 2021. s usporedbom

pojedinih podataka u odnosu na 2020. godinu, koji bi trebao poslužiti podjednako korisnicima, pružateljima platnih usluga i ostaloj široj javnosti.

1.1. Struktura publikacije

Publikacija je podijeljena u sedam poglavlja.

Prvo je poglavlje Uvod, u kojemu je uz svrhu i strukturu publikacije dan kratak pregled zakonodavnog okvira na temelju kojeg su prikupljeni statistički podaci te osnovna metodološka objašnjenja.

Drugo poglavlje, pod nazivom Struktura kartičnog tržišta i platnoprometna infrastruktura, daje uvid u modele kartičnih shema i pregled osnovnih prihvatnih uređaja (bankomata i EFTPOS uređaja).

U trećem poglavlju, Tržištu platnih kartica u RH, iznose se podaci o broju platnih kartica i njihovu stupnju tehnološkog razvoja.

Kartične platne transakcije, odnosno četvrto poglavlje, daje uvid u podatke koje su dostavili pružatelji platnih usluga izdavatelji za sve nacionalne i međunarodne kartične platne transakcije koje su učinjene platnim karticama koje su ti izdavatelji i izdali.

Peto poglavlje, Prihvatanje platnih transakcija, daje uvid u podatke koje su dostavili pružatelji platnih usluga prihvatitelji za sve transakcije prihvata platnih transakcija izvršenih platnim karticama hrvatskih i inozemnih izdavatelja, u RH u kunama. Također, u ovom se poglavlju daje usporedba korištenja platnih kartica i gotovog novca u RH.

Šesto poglavlje sadržava pojmovnik.

U sedmom poglavlju dan je popis tablica, slika, prikaza i okvira iz publikacije.

1.2. Zakonodavni okvir

Republika Hrvatska u potpunosti je uskladila svoje zakonodavstvo s pravnom stečevinom EU-a u području platnog prometa. Zakonom o platnom prometu (u nastavku teksta: ZPP) platne usluge u RH uređene su istovjetno kao i u EU-u. Tako su među platnim uslugama i usluge

izdavanja platnih kartica i prihvaćanja platnih transakcija izvršenih platnim karticama.

Statistički podaci o platnim karticama, kartičnim platnim transakcijama i prihvatnim uređajima prikupljaju se na temelju Odluke o obvezi dostavljanja podataka o platnom prometu i elektroničkom novcu ("Narodne novine", br. 147/2013. i 16/2017.; u nastavku teksta: Odluka), koja je stupila na snagu 1. siječnja 2014. Odlukom se propisuje obveza izvještavanja Hrvatske narodne banke (u nastavku teksta: HNB) o podacima u vezi s platnim prometom i elektroničkim novcem te sadržaj, način i rokovi tog izvještavanja.

Odlukom su propisani opseg podataka i izvještajni obveznici. Osim podataka o nacionalnim platnim transakcijama prikupljaju se i podaci o međunarodnim platnim transakcijama, a izvještajno razdoblje određeno je na mjesečnoj razini.

Prema Odluci izvještajni su obveznici:

1. kreditna institucija (banka i štedna banka) sa sjedištem u RH
2. institucija za elektronički novac sa sjedištem u RH
3. institucija za platni promet sa sjedištem u RH
4. podružnica kreditne institucije (podružnica banke) iz treće države sa sjedištem u RH
5. podružnica institucije za elektronički novac iz treće države sa sjedištem u RH
6. podružnica kreditne institucije iz države članice sa sjedištem u RH
7. podružnica institucije za elektronički novac iz države članice sa sjedištem u RH
8. podružnica institucije za platni promet iz države članice sa sjedištem u RH
9. zastupnici pružatelja platnih usluga iz druge države članice sa sjedištem u RH, preko kojih ti pružatelji platnih usluga pružaju platne usluge u RH ako ti zastupnici ujedno imaju odobrenje za pružanje platnih usluga i
10. Financijska agencija.

Odlukom je propisano sastavljanje i dostavljanje podataka o platnom prometu i elektroničkom novcu u 11 izvješća. To su:

- Izvješće "Kreditni transfer"
- Izvješće "Novčana pošiljka"
- Izvješće "Izravno terećenje"
- Izvješće "Odobrenje/terećenje bez naloga"
- Izvješće "Gotov novac"
- Izvješće "Čekovi i mjenice"
- Izvješće "Izdavanje platnih instrumenata"

- Izvješće “Računi”
- Izvješće “Infrastruktura”
- Izvješće “Prihvaćanje platnih instrumenata” i
- Izvješće “Zakonska ovlast”.

U publikaciji je dan pregled platnih kartica i kartičnih platnih transakcija za 2021. s usporedbom za 2020., 2019., 2018. i djelomično za 2017. godinu na osnovi statističkih podataka prikupljenih u tri izvješća: Izdavanje platnih instrumenata, Prihvaćanje platnih instrumenata i Infrastruktura.

1.3. Metodologija

Metodologija prikupljanja podataka u skladu s Odlukom temelji se na unaprijed definiranim pojmovima koji su usklađeni sa zakonskim odredbama, Uredbom (EU) br. 1409/2013 ESB-a od 28. studenoga 2013. o statistici platnog prometa (ESB/2013/43)¹ i drugim standardima koji su uvriježeni na kartičnom tržištu.

Pri izradi publikacije korišteni su prije svega podaci dobiveni od pružatelja platnih usluga (izvještajnih obveznika). Znatno manji dio podataka prikupljen je od poslovnih subjekata pružatelja usluga kartične infrastrukture (potpoglavlje 2.2.) i u podacima Ministarstva financija Republike Hrvatske – Porezne uprave (potpoglavlje 5.2.).

Pružatelji platnih usluga (izvještajni obveznici) čiji su podaci korišteni pri izradi publikacije jesu:

1. kreditne institucije (banke) koje su od HNB-a dobile odobrenje za rad u sklopu kojeg je i odobrenje za pružanje platnih usluga izdavanja platnih kartica i prihvaćanja transakcija izvršenih platnim karticama
2. institucije za elektronički novac² koje su od HNB-a dobile odobrenje za pružanje platnih usluga izdavanja platnih kartica i prihvaćanja platnih transakcija izvršenih platnim karticama i
3. institucije za platni promet koje su od HNB-a dobile odobrenje za pružanje platne usluge prihvaćanja platnih transakcija izvršenih platnim karticama.

U publikaciji se na cjelovit način daje pregled kartičnog tržišta u RH za 2021. godinu, odnosno iznose se agregirani statistički podaci o:

- platnoprometnoj infrastrukturi – prikazani sa stanjem na kraju posljednjeg dana izvještajnog razdoblja (mjeseca)

- platnim karticama – prikazani na mjesečnoj razini ili sa stanjem na kraju posljednjeg dana izvještajnog razdoblja (mjeseca)
- kartičnim platnim transakcijama – prikazani na mjesečnoj razini ili godišnje
- transakcijama prihvata platnih transakcija izvršenih platnim karticama – prikazani na mjesečnoj razini ili godišnje.

Podaci o kartičnim platnim transakcijama prikupljaju se u originalnoj valuti, tj. valuti u kojoj se transakcija provodi (valuta transakcije). Za potrebe publikacije sve transakcije u drugim valutama preračunate su u kune po srednjem tečaju HNB-a na posljednji dan izvještajnog razdoblja. Podaci o novčanoj vrijednosti transakcija iskazani su u kunama bez lipa.

Detaljnija metodološka objašnjenja povezana s pojedinim pojmovima izvješća dana su u svakom poglavlju zasebno.

Temeljni pojmovi određeni ZPP-om koji se odnose na područje platnih kartica i kartičnih platnih transakcija jesu:

- **platna kartica** jest sredstvo koje omogućuje njezinu imatelju izvršenje plaćanja robe i usluga bilo preko prihvatnog uređaja ili na daljinu i/ili koje omogućuje podizanje gotovog novca i/ili korištenje drugih usluga na bankomatu ili drugom samoposlužnom uređaju te prijenos novčanih sredstava, a koje omogućuje iniciranje platne transakcije i njezino izvršavanje u okviru kartične platne sheme
- **nacionalna platna transakcija** jest platna transakcija u čijem izvršavanju sudjeluju platitelj pružatelj platnih usluga i pružatelj platnih usluga primatelja plaćanja ili samo jedan pružatelj platnih usluga koji se nalazi u RH
- **međunarodna platna transakcija** jest platna transakcija u čijem izvršavanju sudjeluju dva pružatelja platnih usluga od kojih se jedan pružatelj platnih usluga (primatelja plaćanja ili platitelja) nalazi u RH, a drugi pružatelj platnih usluga (platitelja ili primatelja plaćanja) u trećoj državi ili drugoj državi članici
- **kartična platna shema** jest skup funkcija, procedura, postupaka, pravila i uređaja koji imatelju platne kartice omogućuju izvršenje platne transakcije i/ili podizanje gotovog novca kod pružatelja platnih usluga.

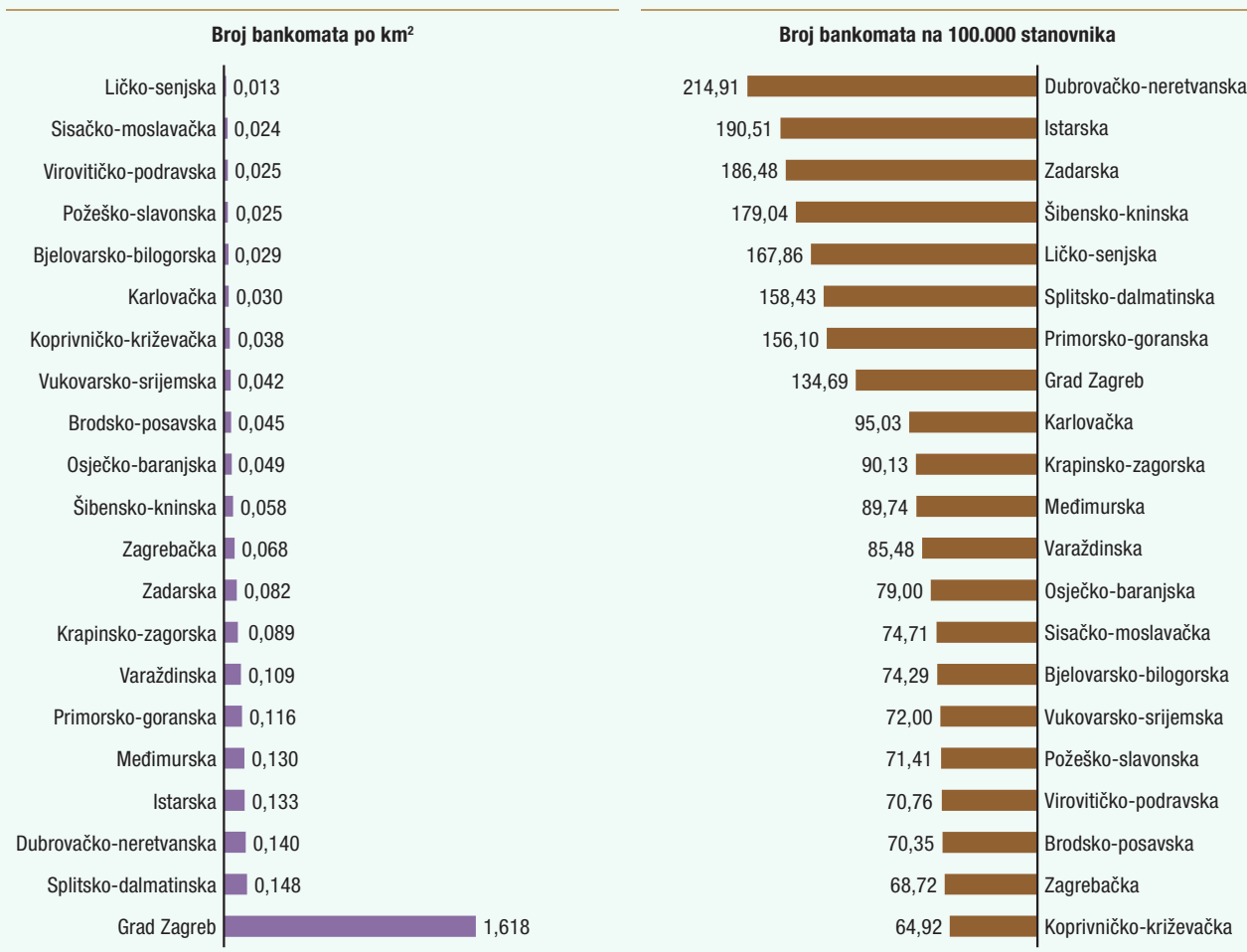
1 Regulation (EU) No 1409/2013 of the European Central Bank of 28 November 2013 on payment statistics (ECB/2013/43)

2 Ne uključuju se podaci dostavljeni od institucija za elektronički novac koje ujedno obavljaju djelatnost telekomunikacijskih usluga.

2. Struktura kartičnog tržišta i platnometna infrastruktura

U ovom su poglavlju prikazane kartične platne sheme (potpoglavlje 2.1.) i platnometna infrastruktura prema prihvatnim uređajima kao što su bankomati i EFTPOS uređaji (potpoglavlje 2.2.).

Okvir 1. Rasprostranjenost uređaja u RH na dan 31. prosinca 2021.

Bankomati i EFTPOS uređaji u RH

Ukupan broj bankomata	4.692
Ukupan broj EFTPOS uređaja	118.731
Broj bankomata na 100.000 stanovnika	120,66
Broj EFTPOS uređaja na 100.000 stanovnika	3.053,37
Broj bankomata po km ²	0,08
Broj EFTPOS uređaja po km ²	2,10

Izvor: HNB

2.1. Kartične platne sheme

Kartična platna shema jest skup funkcija, procedura, postupaka, pravila i uređaja koji imatelju platne kartice omogućuju izvršenje kartične platne transakcije i/ili podizanje gotovog novca kod pružatelja platnih usluga.

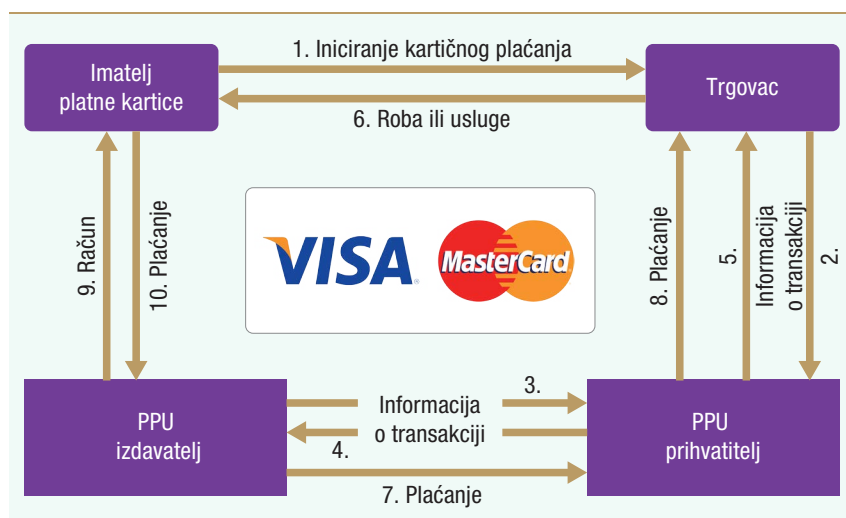
U RH prepoznajemo dva modela kartičnih shema: model s četiri sudionika, tj. četverostranu kartičnu shemu i model s tri strane ili sudionika, tj. trostranu kartičnu shemu.

Četverostrana kartična shema u RH

U četverostranoj kartičnoj shemi u RH sudionici su: imatelj platne kartice platitelj, trgovac primatelj plaćanja, pružatelj platnih usluga izdavatelj platne kartice (u nastavku teksta: izdavatelj) i pružatelj platnih usluga prihvatitelj platne kartice (u nastavku teksta: prihvatitelj).

- **Imatelj platne kartice platitelj:** potrošač i/ili nepotrošač, tj. fizička i/ili pravna osoba koja inicira kartičnu platnu transakciju platnom karticom.
- **Trgovac primatelj plaćanja:** pravna ili fizička osoba koja prihvaća platnu transakciju izvršenu platnom karticom izdavatelja, a ugovorni odnos sklapa s prihvatiteljem.
- **Izdavatelj:** pružatelj platnih usluga koji je imatelju platne kartice (platitelju) izdao platnu karticu koja služi za iniciranje kartičnih platnih transakcija.
- **Prihvatitelj:** pružatelj platnih usluga koji primatelju plaćanja (trgovcu) osigurava prihvaćanje transakcije izvršene platnom karticom i obradu kartične platne transakcije, a koja rezultira prijenosom novca primatelju plaćanja (trgovcu).

Prikaz 1. Četverostrana kartična shema u RH

Napomena: Na slici je prikazan tijek kartične platne transakcije između imatelja platne kartice, trgovca, prihvatitelja i izdavatelja na fizičkom prodajnom mjestu (EFTPOS uređaju) uz fizičku nazočnost imatelja platne kartice.

Izvor: HNB

Tijek izvršenja kartičnog plaćanja u četverostranoj kartičnoj shemi između imatelja platne kartice, trgovca, prihvatitelja i izdavatelja na fizičkom prodajnom mjestu, tj. EFTPOS uređaju uz fizičku nazočnost imatelja platne kartice:

1. Imatelj platne kartice kod trgovca rabi platnu karticu za iniciranje kartičnog plaćanja za kupnju robe i usluga.
2. Imatelj na EFTPOS uređaju, preko trgovca, inicira kartičnu platnu transakciju prema prihvatitelju, tj. podaci se preko EFTPOS uređaja šalju prihvatitelju.
3. Prihvatitelj prosljeđuje podatke o transakciji izdavatelju na autorizaciju.
4. Izdavatelj provjerava i potvrđuje (autorizira) transakciju i o tome obavještava prihvatitelja.
5. Nakon zaprimanja odobrenja od izdavatelja prihvatitelj o tome obavještava trgovca preko EFTPOS uređaja.
6. Nakon što je transakcija odobrena, trgovac isporučuje robu i uslugu imatelju platne kartice.
7. Izdavatelj prosljeđuje iznos prihvatitelju za obavljenu kupnju robe i usluga platnom karticom.
8. Prihvatitelj stavlja na raspolaganje sredstva trgovcu.
9. Izdavatelj imatelju platne kartice šalje podatke o trošku za transakciju učinjenu platnom karticom.
10. Imatelj platne kartice podmiruje obvezu za transakciju učinjenu platnom karticom.

Trenutačno na teritoriju RH posluju četverostrane kartične sheme MasterCard® i Visa®. U sustavu četverostrane kartične sheme izdaju se i debitne i kreditne platne kartice. U 2021. ukupno su evidentirana 23 izdavatelja sudionika četverostrane kartične sheme.

Trostrana kartična shema u RH

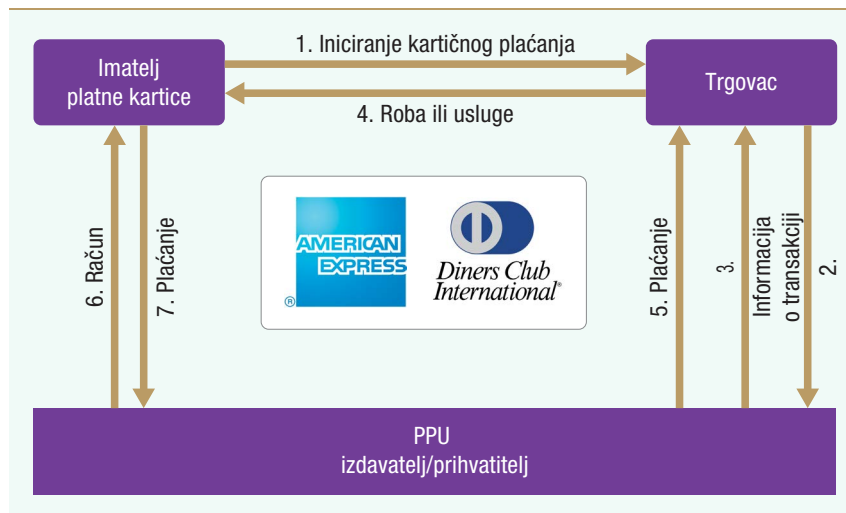
U trostranoj kartičnoj shemi u RH sudionici su: imatelj platne kartice platitelj, trgovac primatelj plaćanja, pružatelj platnih usluga izdavatelj platne kartice (u nastavku teksta: izdavatelj) koji je ujedno i pružatelj platnih usluga prihvatitelj platne transakcije izvršene platnom karticom (u nastavku teksta: prihvatitelj).

- **Imatelj platne kartice platitelj:** potrošač i/ili nepotrošač, tj. fizička i/ili pravna osoba koja inicira kartičnu transakciju platnom karticom.
- **Trgovac primatelj plaćanja:** pravna ili fizička osoba primatelj plaćanja, koja prihvaća platnu transakciju izvršenu platnom karticom izdavatelja, a ugovorni odnos sklapa s prihvatiteljem.
- **Izdavatelj/prihvatitelj:** u trostranoj kartičnoj shemi izdavatelj i prihvatitelj jest isti pružatelj platnih usluga.

Kao izdavalatelj pružatelj platnih usluga ugovorno je vezan s imateljem platne kartice i imatelju kartice (platitelju) izdao je platnu karticu koja služi za iniciranje kartičnih platnih transakcija.

Kao prihvatitelj pružatelj platnih usluga ugovorno je vezan s primateljem plaćanja (trgovcem) kojem osigurava prihvaćanje platne transakcije izvršene platnom karticom i obradu kartične platne transakcije, a koja rezultira prijenosom novca primatelju plaćanja (trgovcu).

Prikaz 2. Trostrana kartična shema u RH

Napomena: Na slici je prikazan tijek kartične platne transakcije između imatelja platne kartice, trgovca, izdavalatelja koji je ujedno i prihvatitelj, na fizičkom prodajnom mjestu (EFTPOS uređaju) uz fizičku nazočnost imatelja platne kartice.

Izvor: HNB

Tijek izvršenja kartičnog plaćanja u trostranoj kartičnoj shemi između imatelja platne kartice, prihvatitelja i izdavalatelja na fizičkom prodajnom mjestu, tj. EFTPOS uređaju uz fizičku nazočnost imatelja platne kartice:

1. Imatelj platne kartice kod trgovca rabi platnu karticu za iniciranje kartičnog plaćanja za kupnju robe i usluga.
2. Imatelj na EFTPOS uređaju, preko trgovca, inicira kartičnu platnu transakciju prema prihvatitelju, tj. podaci se preko EFTPOS uređaja šalju prihvatitelju.
3. Izdavalatelj/prihvatitelj provjerava i odobrava (autorizira) transakciju i o tome obavještava trgovca preko EFTPOS uređaja.
4. Nakon što je transakcija odobrena, trgovac isporučuje robu i uslugu imatelju platne kartice.
5. Izdavalatelj/prihvatitelj stavlja na raspolaganje sredstva trgovcu.
6. Izdavalatelj/prihvatitelj imatelju platne kartice šalje podatke o trošku za transakciju učinjenu platnom karticom.
7. Imatelj platne kartice podmiruje obvezu za transakciju učinjenu platnom karticom.

Trostrane kartične sheme obično su sheme kreditnih kartica te se u sklopu njih ne izdaju debitne kartice. U 2021. ukupno je evidentiran jedan pružatelj platnih usluga sudionik trostrane kartične sheme. Na teritoriju RH trostrana je kartična shema Diners Club International®.

2.2. Platnoprmetna infrastruktura

Podaci o platnoprmetnoj infrastrukturi prikupljaju se od pružatelja platnih usluga i od pravnih osoba koji su vlasnici prihvatnih uređaja (EFTPOS uređaja i bankomata) preko kojih pružatelji platnih usluga prihvatitelji pružaju platnu uslugu prihvata platnih transakcija izvršenih platnim karticama.

Na tržištu RH na dan 31. prosinca 2021. ukupno je bilo 123.843 uređaja na kojima se obavlja prihvata platnih transakcija izvršenih platnim karticama, od kojih je 4.692 bankomata, 118.731 EFTPOS uređaj i 420 EFTPOS uređaja za uplatu i isplatu na kojima je imateljima platne kartice omogućeno iniciranje samo platnih transakcija podizanja i/ili polaganja gotovog novca platnom karticom, a ne i plaćanje robe i usluga (Tablica 1.).

Tablica 1. Ukupan broj uređaja na kojima se obavlja prihvata platnih kartica na teritoriju RH

Prihvatni uređaji	Ukupno na dan 31. 12. 2017.	Ukupno na dan 31. 12. 2018.	Ukupno na dan 31. 12. 2019.	Ukupno na dan 31. 12. 2020.	Ukupno na dan 31. 12. 2021.
Bankomati	4.941	5.159	5.446	4.894	4.692
EFTPOS uređaji	118.621	114.361	111.172	107.654	118.731
EFTPOS uređaji za isplatu i uplatu	905	967	940	682	420

Izvor: HNB

Bankomat

Bankomat je elektromehanički uređaj koji omogućuje imateljima platnih kartica podizanje i/ili polaganje gotovog novca, korištenje usluge davanja informacija i druge usluge.

Na dan 31. prosinca 2021. na teritoriju RH ukupno su evidentirana 4.692 aktivna bankomata, od kojih je najveći broj bankomata evidentiran u Gradu Zagrebu, i to njih 1.037, a najmanji broj bankomata u Požeško-slavonskoj županiji, njih 46 (Tablica 2.). Ukupan broj bankomata na teritoriju RH smanjio se za 4% u odnosu na 31. prosinca 2021. (Tablica 1.).

Tablica 2. Broj bankomata prema županijama na teritoriju RH na dan 31. prosinca 2021.

Županija	Ukupan broj bankomata
Zagrebačka	207
Krapinsko-zagorska	109
Sisačko-moslavačka	105
Karlovačka	107
Varaždinska	137
Koprivničko-križevačka	66
Bjelovarsko-bilogorska	76
Primorsko-goranska	416
Ličko-senjska	72
Virovitičko-podravska	50
Požeško-slavonska	46
Brodsko-posavska	92
Zadarska	299
Osječko-baranjska	205
Šibensko-kninska	173
Vukovarsko-srijemska	104
Splitsko-dalmatinska	674
Istarska	373
Dubrovačko-neretvanska	249
Međimurska	95
Grad Zagreb	1.037
Ukupno	4.692

Izvor: HNB

Bankomati se mogu razvrstati prema funkcijama i obilježjima.

Funkcije bankomata podijeljene su prema uslugama platnog prometa, odnosno prema funkciji uplate gotovog novca i funkciji isplate gotovog novca.

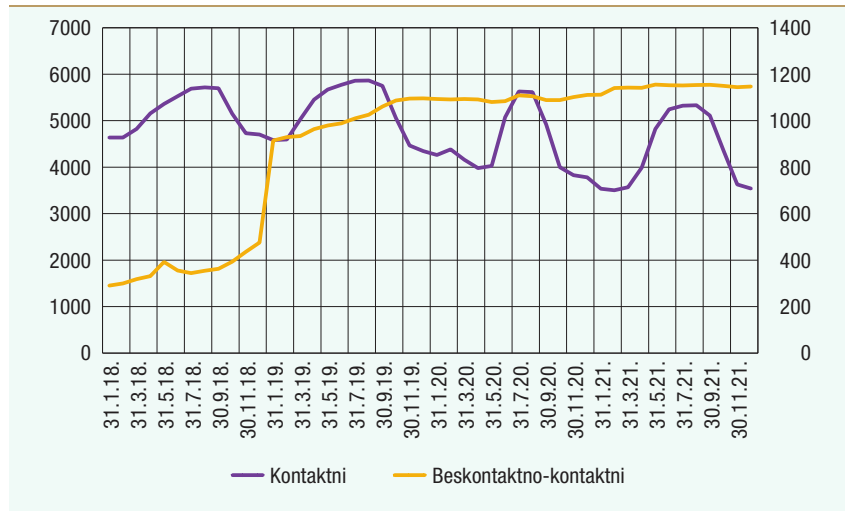
S obzirom na navedeno razlikujemo šest vrsta bankomata prema funkcijama na teritoriju RH: 3.802 isplatna bankomata, 629 uplatno-isplatnih bankomata, 1 uređaj, 142 uplatna bankomata, 117 uplatno-isplatnih transakcijskih bankomata i 1 transakcijski bankomat.

Od ukupnog broja bankomata, na dan 31. prosinca 2021. njih 1.195 u sustavu je videonadzora i 704 u osiguranom prostoru. Bankomati u osiguranom prostoru jesu bankomati koji su smješteni u poseban, zatvoren prostor za tu namjenu, a fizički je pristup osiguran primjenom odgovarajućih mjera fizičke i/ili tehničke zaštite. Pritom jedan bankomat može biti svrstan u oba navedena obilježja.

Bankomati se mogu podijeliti na kontaktne i beskontaktno-kontaktne. Kontaktni bankomati podržavaju samo prihvatanje platnih kartica koje sadržavaju zapise temeljene samo na čipu i/ili magnetnoj traci.

Beskontaktno-kontaktne bankomati podržavaju prihvat platnih kartica koje, osim zapisa temeljenog na magnetnoj traci i/ili čipu, sadržavaju i zapise temeljene na beskontaktnoj tehnologiji (blizinsko čitanje kartice, NFC i slično).

Slika 1. Broj bankomata na teritoriju RH

Napomena: Podaci se odnose na stanje na posljednji dan svakoga izvještajnog mjeseca u 2021. Izvor: HNB

Podaci na Slici 1. pokazuju i trend povećavanja broja beskontaktno-kontaktne bankomata od 2019., tj. bankomata kod kojih je dovoljno samo prisloniti karticu na čitač predviđen za to i nakon toga unijeti PIN u vremenski ograničenom razdoblju. Navedenom mogućnošću mogu se koristiti samo korisnici kartica koji imaju kartice s beskontaktnom funkcionalnošću. Od ukupnog broja bankomata u Republici Hrvatskoj njih 24% (ukupno 1.148) beskontaktni su bankomati, tj. možemo ih rabiti tako da samo prislonimo karticu i zatim unesemo PIN.

Nadalje, iz prikazanoga ukupnog broja bankomata na teritoriju RH možemo zaključiti da broj bankomata ima izraženi sezonski karakter, odnosno da se njihov broj značajnije povećava u ljetnim mjesecima za vrijeme turističke sezone. Međutim, zbog pogoršane epidemiološke situacije u 2020. njihov je broj dodatno bio smanjen nakon turističke sezone pa je tako u listopadu 2020. broj aktivnih bankomata bio za 10% manji u odnosu na isti mjesec 2019. godine. Kada govorimo o broju bankomata u RH u 2021. godini, nastavlja se trend izraženoga sezonskog karaktera, te je u kolovozu evidentiran najveći broj aktivnih bankomata, njih 6.492.

EFTPOS uređaj

EFTPOS uređaj (engl. *Electronic funds transfer at point of sale*) elektronički je uređaj koji omogućuje imateljima platnih kartica iniciranje kartičnih platnih transakcija na prodajnom mjestu.

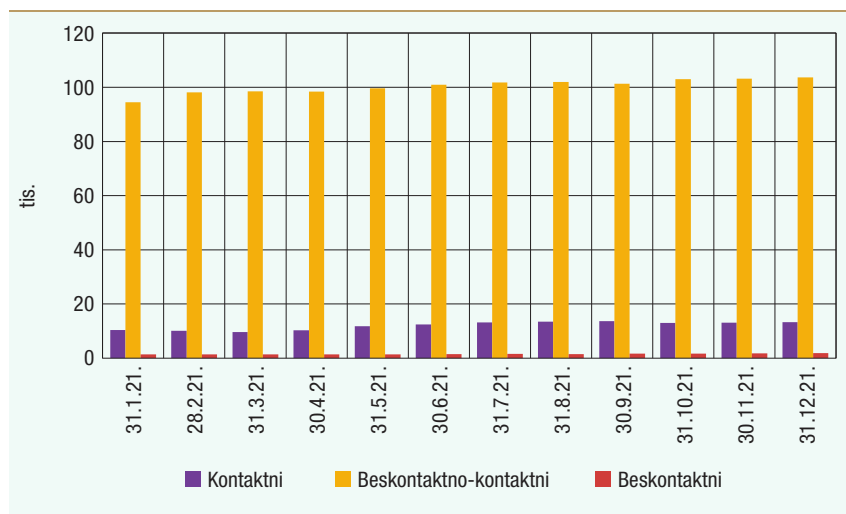
Na dan 31. prosinca 2021. ukupno je evidentirano 118.731 EFTPOS uređaj, što je povećanje od 10,3% u odnosu na 31. prosinca 2020. (Tablica 1.).

EFTPOS uređaji mogu se podijeliti na kontaktne, beskontaktno-kontaktne i beskontaktno. Kontaktne EFTPOS uređaji podržavaju prihvatanje platnih kartica koje sadržavaju zapise temeljene samo na čipu i/ili magnetnoj traci. Beskontaktno-kontaktne EFTPOS uređaji podržavaju prihvatanje platnih kartica koje, osim zapisa temeljenog na magnetnoj traci i/ili čipu, sadržavaju i zapise temeljene na beskontaktnoj tehnologiji (blizinsko čitanje kartice, NFC i slično). Beskontaktni EFTPOS uređaji podržavaju prihvatanje platnih kartica koje sadržavaju zapise temeljene na beskontaktnoj tehnologiji (blizinsko čitanje kartice, NFC i slično).

Unutar kategorije EFTPOS uređaja, kao i u 2020. godini, i tijekom 2021. nastavlja se trend povećavanja broja beskontaktno-kontaktne EFTPOS uređaja, s 83.204 koliko ih je evidentirano na dan 31. prosinca 2020. na 118.731, koliko ih je evidentirano na dan 31. prosinca 2021., što čini 89% svih EFTPOS uređaja. U 2017. godini prvi put je vidljiva primjena isključivo beskontaktnih EFTPOS uređaja (uređaji koji ne omogućuju iniciranje transakcije unosom kartice u POS ili upotrebom magnetne trake) te ih je na dan 31. prosinca 2017. ukupno bilo evidentirano samo 8. Trend uvođenja beskontaktnih uređaja nastavio se i tijekom sljedećih godina te ih je na dan 31. prosinca 2021. evidentirano 1.863, što čini 1,4% svih EFTPOS uređaja.

Broj kontaktnih EFTPOS uređaja smanjen je s 23.030, koliko je evidentirano na dan 31. prosinca 2020., na 13.253, koliko je evidentirano na dan 31. prosinca 2021. (Slika 2.).

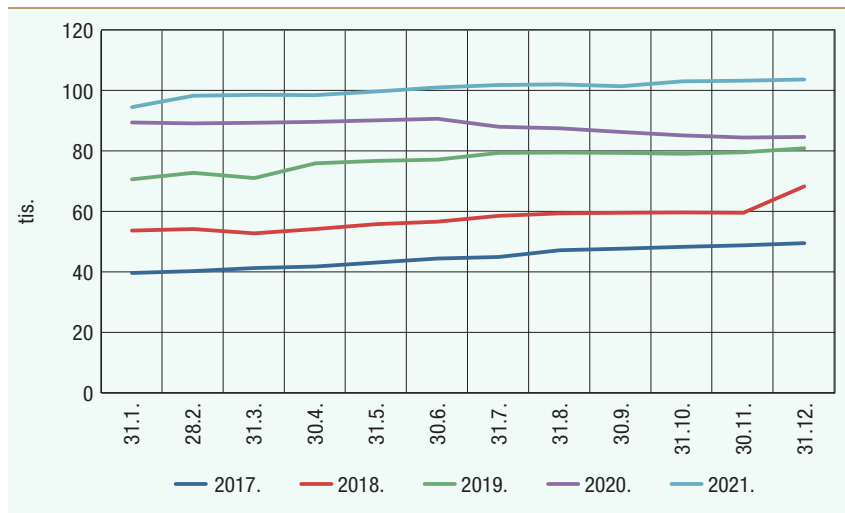
Slika 2. Broj EFTPOS uređaja na teritoriju RH

Napomena: Podaci se odnose na stanje na posljednji dan svakoga izvještajnog mjeseca u 2021.
Izvor: HNB

Trend porasta broja beskontaktno-kontaktne uređaja zabilježen je od siječnja 2014. godine, a na dan 31. prosinca 2021. evidentirano je 103.615 beskontaktno-kontaktne EFTPOS uređaja, što je povećanje od 25% u odnosu na 31. prosinca 2020. (Slika 3.).

Slika 3. Broj beskontaktno-kontaktne EFTPOS uređaja na teritoriju RH

Napomena: Podaci se odnose na stanje na posljednji dan svakoga izvještajnog mjeseca.
Izvor: HNB

EFTPOS uređaj za isplatu i uplatu

EFTPOS uređaj za isplatu i uplatu jest uređaj koji imateljima platnih kartica omogućuje iniciranje samo platnih transakcija podizanja i/ili polaganja gotovog novca platnom karticom. Taj je uređaj najčešće smješten u prostorijama treće osobe koja na osnovi ugovora radi u ime i za račun pružatelja platnih usluga (npr. Financijska agencija, Hrvatska pošta i sl.).

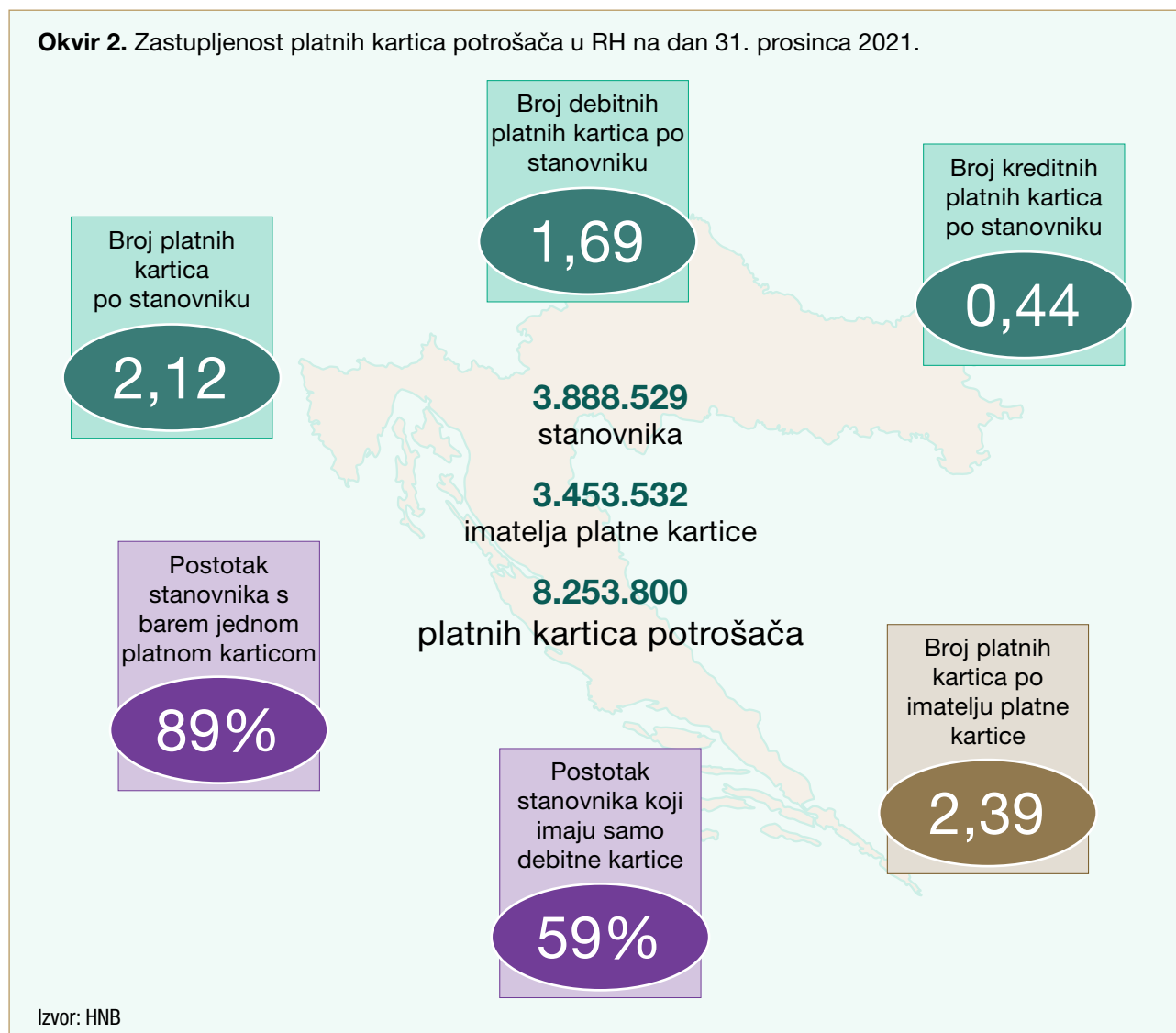
Takvih je uređaja u RH sve manje, što potvrđuje podatak da je na dan 31. prosinca 2021. ukupno evidentirano 420 EFTPOS uređaja za isplatu i uplatu, dok su na dan 31. prosinca 2020. ukupno evidentirana 682 (Tablica 1.).

3. Tržište platnih kartica u RH

U ovom poglavlju prikazani su statistički podaci o platnim karticama izdanima od pružatelja platnih usluga izdavatelja u RH.

Pružatelji platnih usluga izdavatelji (u nastavku teksta: izdavatelji) u RH jesu:

1. kreditne institucije (banke) koje su od HNB-a dobile odobrenje za rad u sklopu kojeg je i odobrenje za pružanje platne usluge izdavanja platnih kartica i
 2. institucije za elektronički novac³ koje su od HNB-a dobile odobrenje za pružanje platne usluge izdavanja platnih kartica.
- Izdavatelj jednom imatelju platne kartice može izdati više platnih kartica. Također, jedan imatelj platne kartice može imati platne kartice izdane od više izdavatelja.

³ Ne uključuju se podaci dostavljeni od institucija za elektronički novac koje ujedno obavljaju djelatnost telekomunikacijskih usluga.

Poglavlje je podijeljeno u tri dijela:

- prvi dio sadržava pregled broja platnih kartica na tržištu RH (potpoglavlje 3.1.)
- drugi dio sadržava pregled stupnja tehnološkog razvoja platnih kartica (potpoglavlje 3.1.1.)
- treći dio sadržava pregled broja platnih kartica prema imatelju (potpoglavlje 3.2.).

3.1. Platne kartice

Platna kartica je platni instrument koji omogućuje njezinu imatelju izvršenje plaćanja robe i usluga bilo preko prihvatnog uređaja ili na daljinu i/ili koji omogućuje podizanje i polaganje gotovog novca i/ili korištenje drugih usluga na bankomatu ili drugim prihvatnim uređajima te prijenos novčanih sredstava, a koje omogućuje iniciranje platne transakcije i njezino izvršavanje u sklopu kartične platne sheme.

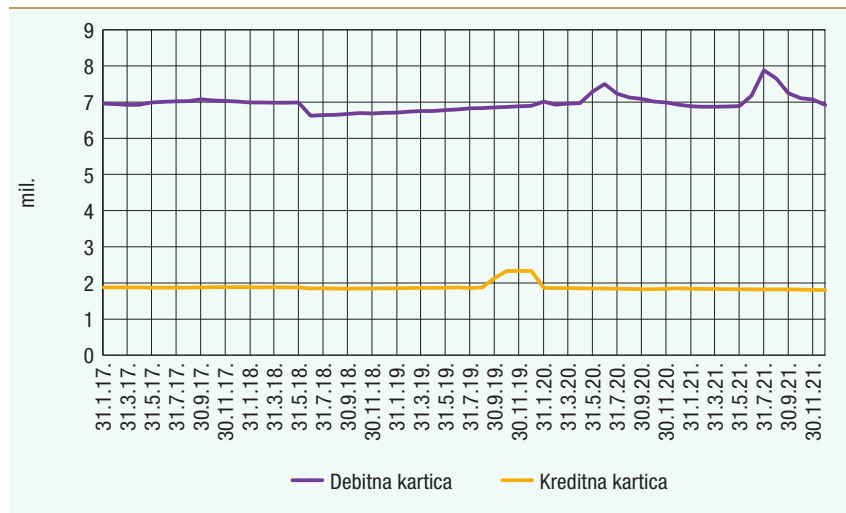
Osnovna je podjela platnih kartica prema dospijeću i podmirenju troškova, tj. prema trenutku kada imatelj podmiruje iznos učinjenih troškova po platnoj kartici. U skladu s tim platne kartice dijele se na debitne (plaćanje odmah, engl. *pay now*), kreditne (plaćanje kasnije, engl. *pay later*) i prepaid kartice⁴ (plaćanje unaprijed, engl. *pay in advance*).

- **Debitne platne kartice** (u nastavku teksta: debitne kartice) omogućuju imatelju plaćanje robe i usluga te podizanje gotovog novca preko bankomata, drugih uređaja i na šalterima kreditnih institucija. Pri korištenju debitne kartice račun za plaćanje imatelja kartice tereti se za učinjeni trošak odmah nakon izvršenja kartične platne transakcije uz uvjet da na računu postoji pokriće. Pokriće na računu uključuje i iznos neiskorištenoga dopuštenog prekoračenja.
- **Kreditne platne kartice** (u nastavku teksta: kreditne kartice) omogućuju imatelju plaćanje robe i usluga te podizanje gotovog novca preko bankomata i drugih uređaja. Upotreba kreditne kartice ne uvjetuje imatelju osigurano pokriće na računu za plaćanje za izvršenje platne transakcije u trenutku njezina zadavanja. Za izvršenje platne transakcije korisniku kreditne kartice odobren je kredit (limit). Troškovi nastali korištenjem kreditne kartice tijekom određenog razdoblja naplaćuju se u rokovima definiranim ugovorom o izdavanju kreditne kartice, tj. nakon određenog vremena. Kreditne kartice obuhvaćaju kreditne, charge, revolving, kartice s odgođenom naplatom i članske kartice.

4 Statistički podaci o prepaid platnim karticama nisu uključeni u pregled ove publikacije.

Na dan 31. prosinca 2021. u RH ukupno je evidentirano 8.722.727 platnih kartica potrošača i poslovnih subjekata (nepotrošača), a od toga je 6.920.600 debitnih kartica (79,3%) i 1.802.127 kreditnih kartica (20,7%). Na dan 31. prosinca 2021. ukupan broj platnih kartica smanjio se za 0,66% u odnosu na 31. prosinca 2020. U istom razdoblju broj debitnih platnih kartica smanjio se za 0,06%, a kreditnih za 2,89% (Slika 4.).

Slika 4. Broj platnih kartica

Napomena: Podaci se odnose na ukupan broj korištenih, nekorisćenih i blokiranih platnih kartica na posljednji dan svakoga izvještajnog mjeseca.

Izvor: HNB

Platne kartice izdaju se potrošačima i/ili pravnim osobama (nepotrošačima). Potrošaču može biti izdana osnovna i dodatna platna kartica. Korisniku platne kartice poslovnom subjektu (nepotrošaču) može biti izdana samo osnovna platna kartica.

Na dan 31. prosinca 2021. u RH evidentirano je ukupno 8.253.800 platnih kartica izdanih potrošačima, od kojih je 86,7% osnovnih platnih kartica (Tablica 3.).

Kako je već pojašnjeno, platne kartice dijele se na debitne i kreditne. Kreditne platne kartice mogu se podijeliti i prema vrsti ugovora između izdavatelja i imatelja platne kartice te prema dogovorenom načinu

Tablica 3. Broj platnih kartica izdanih u RH prema korisniku

na dan 31. prosinca 2021.

Vrsta platne kartice	Potrošač		Nepotrošač	Ukupno
	Osnovna	Dodatna	Osnovna	
Debitna platna kartica	5.577.812	977.877	364.911	6.920.600
Kreditna platna kartica	1.577.194	120.917	104.016	1.802.127
Ukupno	7.155.006	1.098.794	468.927	8.722.727

Napomena: Podaci se odnose na ukupan broj platnih kartica na dan 31. prosinca 2021.

Izvor: HNB

otplate troškova. U skladu s navedenim kartice dijelimo na debitne kartice, charge kartice, revolving kartice, kartice s odgođenom naplatom, kreditne kartice te određene kombinacije navedenih mogućnosti.

Od ukupnog broja kartica u RH na dan 31. prosinca 2021. najzastupljenije su debitne kartice s udjelom od 79%, slijede charge kartice s udjelom od 8%, kartice s funkcijom odgođene naplate s udjelom od 5% i revolving kartice s udjelom od 4%. Razrada platnih kartica prema vrstama prikazana je u Tablici 4.

Tablica 4. Broj platnih kartica izdanih u RH prema vrsti kartice na dan 31. prosinca 2021

Vrsta platne kartice	Broj platnih kartica	Udio
Debitna kartica	6.920.600	79%
Charge kartica	690.715	8%
Kartica s odgođenom naplatom	436.557	5%
Revolving kartica	391.889	4%
Kreditna kartica	181.410	2%
Ostalo/članska	101.556	1%
Ukupno	8.722.727	100%

Napomena: Podaci se odnose na ukupan broj platnih kartica na dan 31. prosinca 2021.
Izvor: HNB

Platnu karticu najčešće predstavlja plastična kartica. Međutim, platna se kartica može nalaziti i na drugom fizičkom nositelju kao što su mobilni telefon, naljepnica (platna kartica pohranjena je ili pričvršćena (engl. *sticker*) u/na drugom fizičkom nositelju) i slično. Tako je od ukupnog broja svih platnih kartica na dan 31. prosinca 2021. evidentirano 104.708 kartica pričvršćenih na naljepnici, od čega je 77.108 debitnih.

Statusi platnih kartica

Izdana platna kartica može imati različite statuse: korištena, nekorisštena i blokirana. Zbroj korištenih, nekorisštenih i blokiranih platnih kartica čini ukupan broj platnih kartica izdanih u RH prikazanih na posljednji dan svakoga izvještajnog mjeseca.

Pojam korišteno podrazumijeva da je s platnom karticom unatrag jedne godine izvršena barem jedna kartična platna transakcija, a pojam nekorisšteno podrazumijeva da s platnom karticom unatrag jedne godine nije izvršena nijedna kartična platna transakcija. Pod pojmom unatrag jedne godine podrazumijeva se godina dana od posljednjeg dana izvještajnog razdoblja (mjeseca), a ne kalendarska godina.

Blokirana platna kartica jest platna kartica u optjecaju kojoj je privremeno onemogućeno korištenje i izvršavanje kartičnih platnih transakcija.

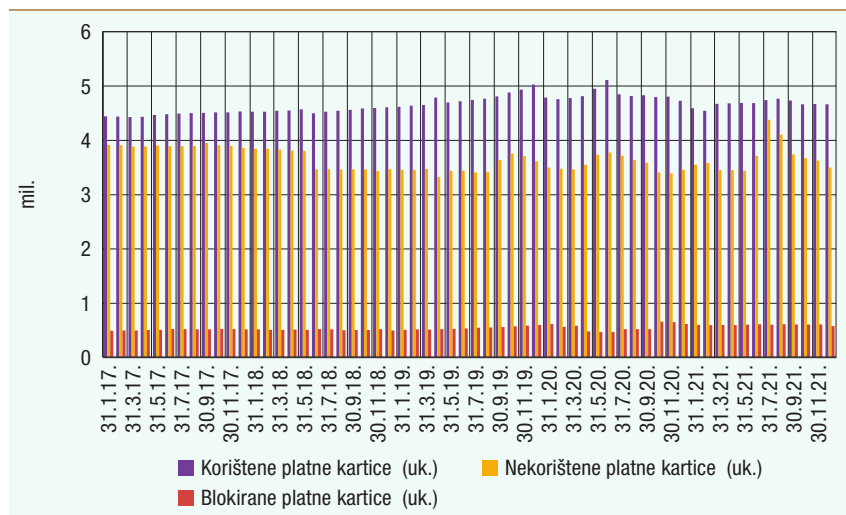
U 2021. prosječan mjesečni broj:

- korištenih platnih kartica iznosi 4,67 milijuna
- nekorištenih platnih kartica iznosi 3,68 milijuna
- blokiranih platnih kartica iznosi 0,59 milijuna.

Iz zaprimljenih je podataka o platnim karticama vidljivo kako se u ukupnom broju platnih kartica u 2021. prosječno mjesečno koristi 52%, odnosno od ukupnog broja izdanih platnih kartica u RH svaka druga kartica nije korištena u posljednjih godinu dana (41%) ili je blokirana (7%).

Prikaz broja korištenih, nekorištenih i blokiranih platnih kartica na kraju pojedinog mjeseca u posljednje četiri godine prikazan je na Slici 5.

Slika 5. Broj korištenih, nekorištenih i blokiranih platnih kartica

Napomena: Podaci se odnose na ukupan broj korištenih, nekorištenih i blokiranih platnih kartica na posljednji dan svakoga izvještajnog mjeseca.

Izvor: HNB

Novoizdane i deaktivirane platne kartice

Pod pojmom novoizdana platna kartica podrazumijeva se platna kartica koja je prvi put izdana imatelju tijekom izvještajnog mjeseca. Podatak o platnim karticama sa statusom novoizdana odnosi se na novoizdane kartice tijekom cijeloga izvještajnog mjeseca, a ne na njihovo stanje na posljednji dan izvještajnog mjeseca.

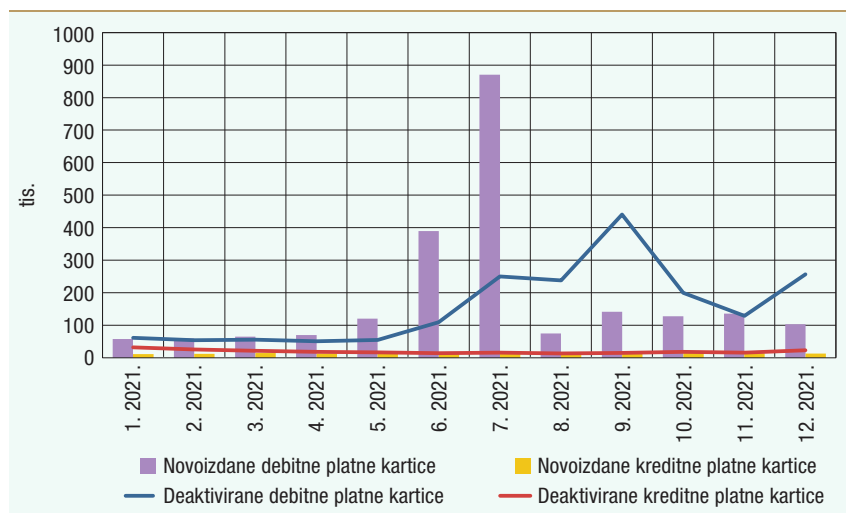
U 2021. ukupno je novoizdano 2.380.241 platna kartica, od kojih je 2.216.726 ili 93% debitnih kartica i 163.515 ili 7% kreditnih kartica (Slika 6.).

Pod pojmom deaktivirana platna kartica podrazumijeva se platna kartica kojoj je trajno onemogućeno korištenje i izvršavanje kartičnih platnih

transakcija. Podatak o platnim karticama sa statusom deaktivirana odnosi se na deaktivirane kartice tijekom cijeloga izvještajnog mjeseca.

U 2021. ukupno je deaktivirano 2.134.300 platnih kartica, od kojih je 1.901.828 ili 89% debitnih kartica i 232.472 ili 11% kreditnih kartica (Slika 6.). Značajnije povećanje broja deaktiviranih platnih kartica u rujnu 2021. rezultat je poslovne odluke o zamjeni jednoga kartičnog brenda drugim brendom.

Slika 6. Broj novoizdanih i deaktiviranih platnih kartica prema vrsti kartice

Napomena: Podaci se odnose na ukupan broj novoizdanih i deaktiviranih platnih kartica tijekom svakoga izvještajnog mjeseca u 2021.

Izvor: HNB

3.1.1. Stupanj tehnološkog razvoja platnih kartica u RH

Uz primjenu različitih tehnologija izdavatelji platnih kartica u RH korisnicima izdaju kartice koje najčešće imaju EMV čip, magnetnu traku i beskontaktnu funkcionalnost.

EMV čip i magnetne platne kartice

Na tržištu RH trenutačno prevladavaju platne kartice koje posjeduju i EMV čip i magnetnu traku (u nastavku teksta: EMV platne kartice), dok je broj kartica koje posjeduju samo magnetnu traku u stalnom opadanju.

Standard EMV nastao je 1993. godine kao rezultat zajedničkog rada svjetskih platnih institucija: Europaya, MasterCarda i Vise, po čemu je standard i dobio ime (početna slova udruženih institucija). Standard obuhvaća procesiranje kreditnih i debitnih kartica temeljenih na mikročipu (pametne kartice), odnosno definira skup pravila s ciljem uspostave sigurne i nesmetane komunikacije pametnih kartica i prihvatnih uređaja. Kartice temeljene na EMV standardu znatno su

unaprijeđene u odnosu na kartice temeljene na magnetnoj traci, ponajprije zbog više razine sigurnosti i sprječavanja kartičnih prijevara.

Ukupan broj EMV platnih kartica na dan 31. prosinca 2021. iznosio je 8.594.700, što čini 98,5% ukupnog broja svih platnih kartica.

Beskontaktne i kontaktne platne kartice

Ovisno o primijenjenoj tehnologiji iniciranja platnih transakcija sve platne kartice mogu se podijeliti u dvije osnovne vrste: kontaktne i beskontaktne.

- **Kontaktna platna kartica** jest platna kartica koja omogućuje obavljanje kontaktnih kartičnih platnih transakcija i sadržava zapise temeljene na čipu i/ili magnetnoj traci. Kontaktne kartične platne transakcije iniciraju se provlačenjem ili umetanjem platne kartice kroz/u uređaj (npr. EFTPOS uređaj).
- **Beskontaktna platna kartica** jest platna kartica koja omogućuje obavljanje kontaktnih i beskontaktnih kartičnih platnih transakcija i sadržava zapise temeljene na čipu i/ili magnetnoj traci i zapise temeljene na beskontaktnoj tehnologiji. Beskontaktne kartične platne transakcije iniciraju se približavanjem platne kartice do prihvatnog uređaja (npr. EFTPOS uređaja) koji posjeduje čitače za beskontaktna plaćanja. Beskontaktne platne kartice u pravilu zadržavaju sve funkcionalnosti kontaktnih platnih kartica, uz dodatnu mogućnost iniciranja beskontaktnih kartičnih platnih transakcija.

Tablica 5. Broj kontaktnih i beskontaktnih platnih kartica izdanih u RH na dan 31. prosinca 2021.

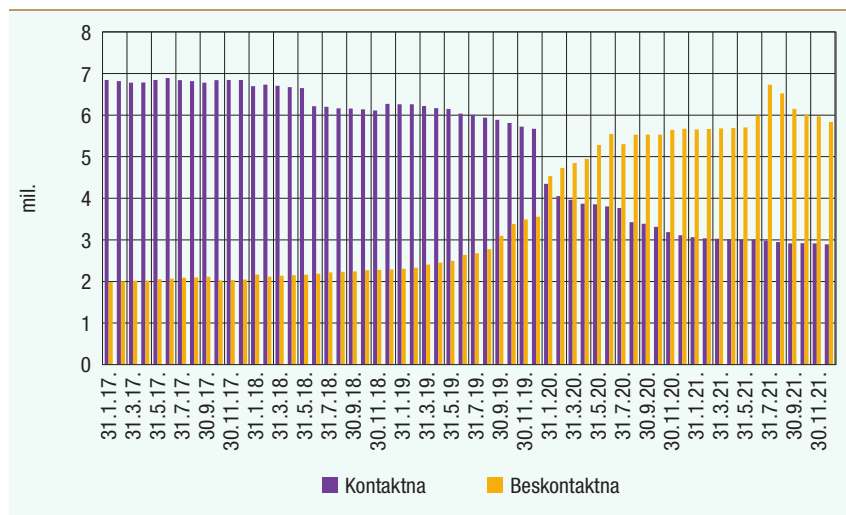
Vrsta platne kartice	Kontaktna	Beskontaktna	Ukupno
Debitna platna kartica	2.462.729	4.457.871	6.920.600
Kreditna platna kartica	427.431	1.374.696	1.802.127
Ukupno	2.890.160	5.832.567	8.722.727

Napomena: Podaci se odnose na ukupan broj platnih kartica na dan 31. prosinca 2021.
Izvor: HNB

Od ukupnog broja platnih kartica na dan 31. prosinca 2021. kontaktnih je 2.890.160 ili 33,13%, a beskontaktnih 5.832.567, tj. 66,87% (Tablica 5.). Ovaj podatak potvrđuje da se u 2021. godini u Republici Hrvatskoj nastavio trend izdavanja beskontaktnih kartica. Od ukupnog broja beskontaktnih platnih kartica njih 4.457.871 ili 76% čine debitne platne kartice (Slika 7.). Možemo pretpostaviti da će daljnji rast udjela beskontaktnih kartica ovisiti i o dinamici uobičajene zamjene starih kartica novima od strane izdavatelja.

Tijekom 2021. nastavlja se smanjivanje udjela broja kontaktnih platnih kartica s 35% (3.109.660), koliko ih je evidentirano na dan 31. prosinca 2020., na 33% (2.890.160), koliko ih je evidentirano na dan 31. prosinca 2021.

Slika 7. Broj kontaktnih i beskontaktnih platnih kartica

Napomena: Podaci se odnose na ukupan broj kontaktnih i beskontaktnih platnih kartica na posljednji dan svakoga izvještajnog mjeseca.

Uključene su korištene, nekorištene i blokirane platne kartice.

Izvor: HNB

3.2. Imatelji platne kartice

U ovom poglavlju dan je pregled broja platnih kartica prema imatelju. Kako je već u uvodu pojašnjeno, jednom imatelju platne kartice može biti izdano više platnih kartica kod istog izdavatelja. Također, jedan imatelj platne kartice može imati platne kartice izdane od više izdavatelja. U ovom pregledu obuhvaćene su platne kartice izdane od izdavatelja u RH.

Imatelj platne kartice može biti potrošač i poslovni subjekt (nepotrošač).

Potrošač

Na dan 31. prosinca 2021. evidentirana su ukupno 3.453.532 imatelja platnih kartica potrošača, odnosno od ukupno 3.888.529⁵ stanovnika RH njih 89% imalo je barem jednu platnu karticu.

Od ukupnog broja imatelja platnih kartica potrošača 67,37% njih ima platne kartice izdane samo od jednog izdavatelja, 24,81% njih ima platne kartice izdane od dva izdavatelja, a 7,82% potrošača ima platne kartice izdane od tri ili više izdavatelja (Tablica 6.).

⁵ Državni zavod za statistiku, "Procjene stanovništva", 19. veljače 2021.

Tablica 6. Broj imatelja platnih kartica u RH (potrošača)

Broj PPU izdavatelja	Broj imatelja	Ukupno debitne kartice	Ukupno kreditne kartice	Ukupno platne kartice
Jedan	2.326.682	3.653.398	421.938	4.075.336
Dva	856.945	2.002.718	783.100	2.785.818
Tri	218.046	687.192	354.340	1.041.532
Četiri	43.344	172.533	105.301	277.834
Pet i više	8.515	44.352	28.928	73.280
Ukupno	3.453.532	6.560.193	1.693.607	8.253.800

Napomena: Podaci se odnose na ukupan broj na dan 31. prosinca 2021.
Izvor: HNB

Na dan 31. prosinca 2021. ukupan broj imatelja platnih kartica potrošača koji imaju debitnu karticu iznosio je 3.432.328, odnosno 88% stanovništva RH ima barem jednu debitnu karticu. Nadalje, broj imatelja koji imaju samo debitnu karticu na dan 31. prosinca 2021. iznosio je 2.286.823, odnosno 59% stanovništva RH ima samo debitnu karticu, tj. ne posjeduje kreditnu karticu. Ukupan broj imatelja platnih kartica potrošača koji imaju kreditnu platnu karticu jest 1.166.709 ili 30% stanovništva RH.

Na dan 31. prosinca 2021. od ukupnog broja imatelja platnih kartica potrošača njih 34,52% ima samo jednu platnu karticu, 29,46% dvije, a 17,33% tri platne kartice.

Poslovni subjekti (nepotrošači)

Na dan 31. prosinca 2021. evidentirano je ukupno 250.809 imatelja platnih kartica poslovnih subjekata (nepotrošača).

U Tablici 7. dan je prikaz broja imatelja platnih kartica poslovnih subjekata (nepotrošača) prema broju izdavatelja. Vidljivo je da najveći broj imatelja platnih kartica poslovnih subjekata (nepotrošača), njih 84,12%, ima platne kartice izdane od jednog izdavatelja (Tablica 7.).

Od ukupnog broja imatelja platnih kartica nepotrošača njih 62,75% ima samo jednu platnu karticu, a njih 20,96% dvije platne kartice.

Tablica 7. Broj imatelja platnih kartica u RH poslovnih subjekata (nepotrošača)

Broj PPU izdavatelja	Broj imatelja	Ukupno debitne kartice	Ukupno kreditne kartice	Ukupno platne kartice
Jedan	210.978	269.457	29.529	298.986
Dva	31.655	61.138	46.415	107.553
Tri	6.360	22.143	19.083	41.226
Četiri	1.455	7.248	6.926	14.174
Pet i više	361	4.793	2.195	6.988
Ukupno	250.809	364.779	104.148	468.927

Napomena: Podaci se odnose na ukupan broj na dan 31. prosinca 2021.
Izvor: HNB

4. Kartične platne transakcije

U ovom poglavlju prikazani su statistički podaci o ukupnom broju i vrijednosti nacionalnih i međunarodnih platnih transakcija učinjenih platnim karticama izdanima od pružatelja platnih usluga izdavatelja u RH.

Pružatelji platnih usluga izdavatelji (u nastavku teksta: izdavatelji) u RH jesu:

1. kreditne institucije (banke) koje su od HNB-a dobile odobrenje za rad u sklopu kojeg je i odobrenje za pružanje platne usluge izdavanja platnih kartica i
2. institucije za elektronički novac⁶ koje su od HNB-a dobile odobrenje za pružanje platne usluge izdavanja platnih kartica.

Kartična platna transakcija usluga je koja se temelji na prihvatnoj kartičnoj infrastrukturi i pravilima poslovanja kartične platne sheme za izvršavanje platne transakcije debitnom ili kreditnom karticom.

Kartične platne transakcije mogu biti:

- **nacionalna kartična platna transakcija** – kartična platna transakcija u čijem izvršavanju sudjeluju platitelj pružatelj platnih usluga (izdavatelj) i pružatelj platnih usluga primatelja plaćanja (prihvatitelj) ili samo jedan pružatelj platnih usluga (izdavatelj koji je ujedno i prihvatitelj) koji se nalaze u RH.

Uključuju se ukupan broj i vrijednost kartičnih platnih transakcija izvršenih u RH od strane potrošača i poslovnih subjekata (nepotrošača) s platnim karticama izdavatelja.

- **međunarodna kartična platna transakcija** – kartična platna transakcija u čijem izvršavanju sudjeluju dva pružatelja platnih usluga od kojih se jedan pružatelj platnih usluga (izdavatelj) nalazi u RH, a drugi pružatelj platnih usluga (prihvatitelj) u trećoj državi ili drugoj državi članici.

Uključuju se ukupan broj i vrijednost platnih transakcija izvršenih izvan RH (u drugim državama članicama ili trećim državama) od strane potrošača i poslovnih subjekata (nepotrošača) s platnim karticama izdavatelja.

Razvojem tržišta platnih kartica razvijale su se i kartične platne transakcije koje više nisu samo transakcije kupnje robe i usluga preko

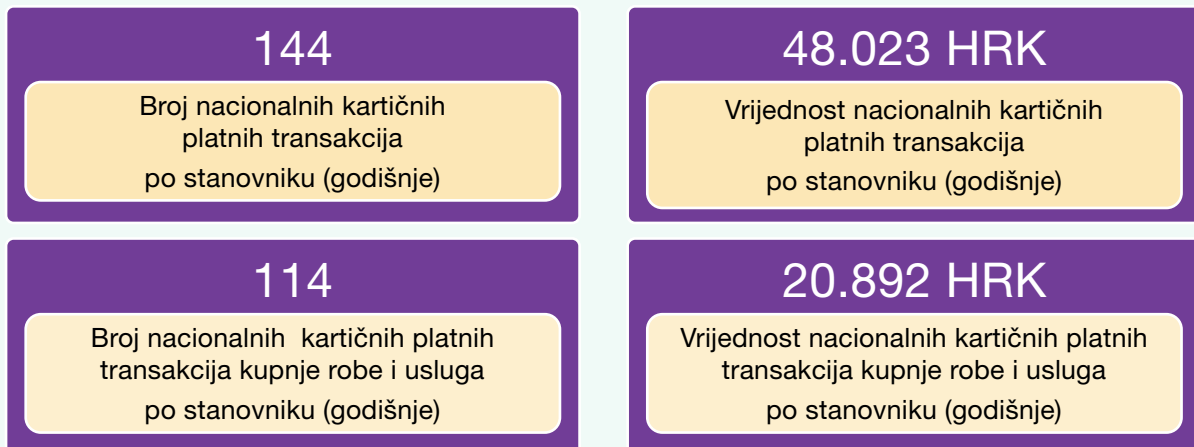
⁶ Ne uključuju se podaci dostavljeni od institucija za elektronički novac koje ujedno obavljaju djelatnost telekomunikacijskih usluga.

EFTPOS uređaja i transakcije podizanja i polaganja gotovog novca na bankomatima, već obuhvaćaju i transakcije kupnje robe i usluga internetom te transakcije ugovornih terećenja preko platne kartice i podizanja gotovog novca preko EFTPOS uređaja i ostalim kanalima i načinima.

Poglavlje je podijeljeno u tri dijela:

- u prvom dijelu prikazani su ukupan broj i vrijednost nacionalnih i međunarodnih kartičnih platnih transakcija izvršenih platnim karticama izdavatelja (potpoglavlje 4.1.)
- u drugom dijelu prikazani su ukupan broj i vrijednost nacionalnih kartičnih platnih transakcija izvršenih platnim karticama izdavatelja (potpoglavlje 4.1.1.)
- u trećem dijelu prikazani su ukupan broj i vrijednost međunarodnih kartičnih platnih transakcija izvršenih platnim karticama izdavatelja (potpoglavlje 4.1.2.).

Okvir 3. Nacionalne kartične platne transakcije po stanovniku u 2021.

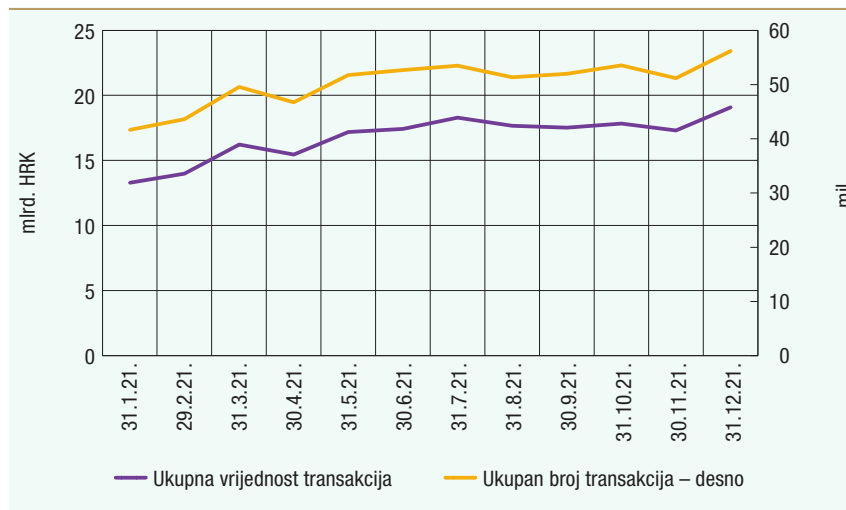
Izvor: HNB

4.1. Ukupne kartične platne transakcije

U ovom poglavlju prikazani su statistički podaci o nacionalnim i međunarodnim kartičnim platnim transakcijama izvršenima platnim karticama izdavatelja.

U 2021. ukupno 21 kreditna institucija i 2 institucije za elektronički novac u RH izdaju platne kartice, a njihovi su korisnici ukupno izvršili 603,57 milijuna kartičnih platnih transakcija s ukupnom vrijednosti od 201.303,92 milijuna kuna (Slika 8.). Broj ukupnih kartičnih platnih transakcija u 2021. godini u odnosu na 2020. povećao se za 14,72%, a njihova vrijednost za 12,99%.

Slika 8. Broj i vrijednost nacionalnih i međunarodnih kartičnih platnih transakcija

Napomena: Podaci se odnose na ukupan broj i vrijednost nacionalnih i međunarodnih kartičnih platnih transakcija u 2021.

Izvor: HNB

Prosječan mjesečni broj platnih transakcija karticama izdanim u RH iznosio je 50,29 milijuna, a prosječna mjesečna vrijednost transakcija tim karticama 16.775,33 milijuna kuna.

Po jednoj korištenoj platnoj kartici izdanoj u RH prosječno je mjesečno izvršeno 10,76 kartičnih platnih transakcija u ukupnoj vrijednosti od 3.588,51 kune.

4.1.1. Nacionalne kartične platne transakcije

U ovom poglavlju prikazani su statistički podaci o nacionalnim kartičnim platnim transakcijama izvršenima platnim karticama izdavatelja.

U nacionalne kartične platne transakcije uključuju se:

- platne transakcije kupnje robe i usluga platnom karticom
- platne transakcije podizanja gotovog novca platnom karticom
- platne transakcije polaganja gotovog novca platnom karticom
- trajni nalozi i izravna terećenja naplaćeni preko platne kartice i
- naknade, članarine, kamate i slično naplaćeni od izdavatelja preko platne kartice.

U 2021. ukupno je izvršeno 561,73 milijuna nacionalnih kartičnih platnih transakcija s ukupnom vrijednosti od 186.740,60 milijuna kuna. Ukupan broj nacionalnih kartičnih platnih transakcija u 2021. godini u odnosu na 2020. godinu povećao se za 14,05%, a ukupna vrijednost za 11,51%.

Tablica 8. Broj i vrijednost nacionalnih kartičnih platnih transakcija po vrsti platne kartice

u kunama

Vrsta platne kartice	Kupnja robe i usluga	Podizanje gotovog novca	Polaganje gotovog novca	Ugovorno terećenje	Ukupno
Broj transakcija					
Debitna platna kartica	355.980.943	90.786.724	6.434.045		453.201.712
Kreditna platna kartica	87.222.625	3.367.183	5.830	17.931.030	108.526.668
Ukupno	443.203.568	94.153.907	6.439.875	17.931.030	561.728.380
Vrijednost transakcija					
Debitna platna kartica	59.742.390.772	83.008.369.350	18.496.817.937		161.247.578.059
Kreditna platna kartica	21.498.035.202	3.210.064.384	7.163.287	777.758.026	25.493.020.899
Ukupno	81.240.425.974	86.218.433.734	18.503.981.224	777.758.026	186.740.598.958
Prosječna vrijednost transakcije					
Debitna platna kartica	168	914	2.875		356
Kreditna platna kartica	246	953	1.229	43	235
Ukupno	183	916	2.873	43	332

Napomena: Podaci se odnose na ukupan broj i vrijednost nacionalnih kartičnih platnih transakcija u kunama u 2021.

Izvor: HNB

Od ukupnog broja izvršenih nacionalnih kartičnih platnih transakcija debitnim karticama izvršeno je 453,20 milijuna transakcija ili 80,68% s ukupnom vrijednosti od 161.247,58 milijuna kuna ili 86,35% (Tablica 8.). Ukupan broj nacionalnih platnih transakcija debitnim karticama u 2021. godini povećao se za 16,07% u odnosu na 2020. godinu, a vrijednost transakcija za 12,94%.

Od ukupnog broja izvršenih nacionalnih kartičnih platnih transakcija kreditnim karticama izvršeno je 108,53 milijuna transakcija ili 19,32% s ukupnom vrijednosti od 25.493,02 milijuna kuna ili 13,65% (Tablica 8.). Unatoč tome što se udio broja i vrijednosti nacionalnih transakcija kreditnim karticama smanjio u odnosu na udio broja i vrijednost nacionalnih transakcija debitnim karticama, ukupan broj nacionalnih platnih transakcija kreditnim karticama u 2021. povećao se za 6,33% u odnosu na 2020. godinu, a vrijednost transakcija za 3,24%.

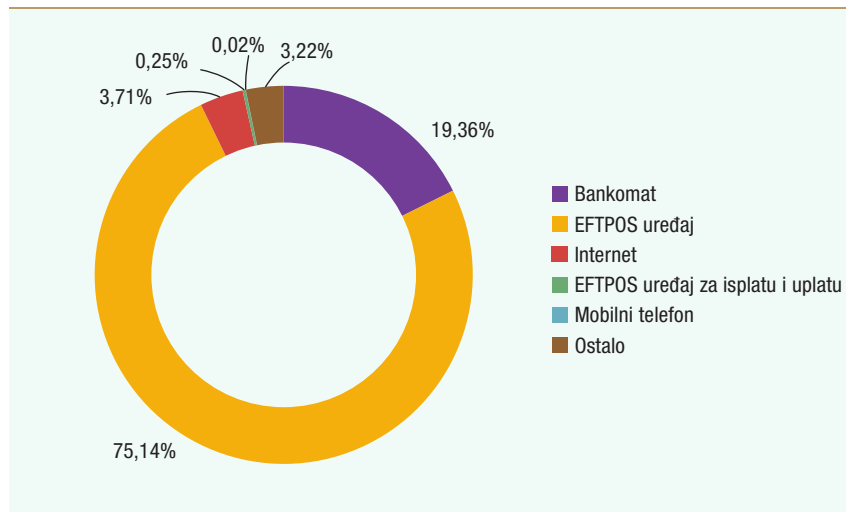
Nacionalne kartične platne transakcije prema prihvatnim uređajima

Od ukupnog broja nacionalnih kartičnih platnih transakcija u 2021. razvrstano prema prihvatnim uređajima izvršeno je ukupno:

- **preko bankomata:** 99,16 milijuna kartičnih platnih transakcija s ukupnom vrijednosti od 101.863,16 milijuna kuna
- **preko EFTPOS uređaja:** 422,06 milijuna kartičnih platnih transakcija s ukupnom vrijednosti od 75.166,57 milijuna kuna
- **internetom:** 20,86 milijuna kartičnih platnih transakcija s ukupnom vrijednosti od 5.993,59 milijuna kuna

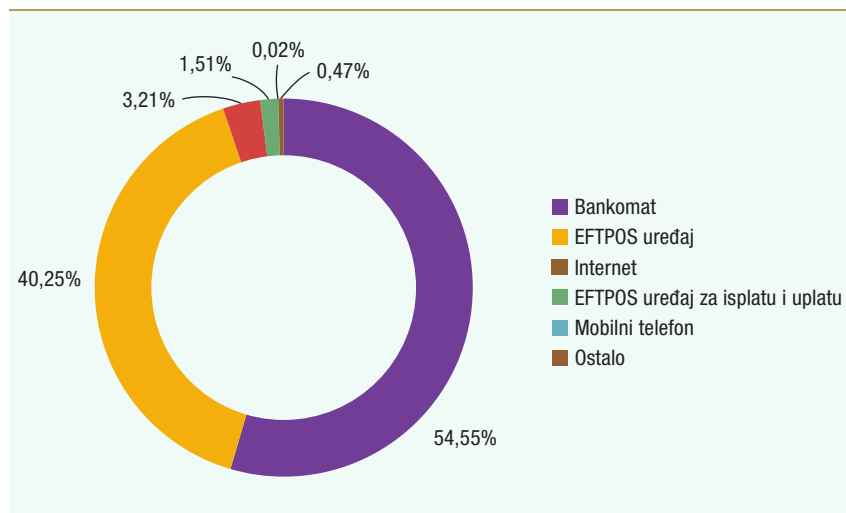
- **preko EFTPOS uređaja za isplatu i uplatu:** 1,43 milijuna kartičnih platnih transakcija s ukupnom vrijednosti od 2.812,58 milijuna kuna
- **mobilnim telefonom:** 0,12 milijuna kartičnih platnih transakcija s ukupnom vrijednosti od 3,4 milijuna kuna i
- **ostalo:** obuhvaća 18,09 milijuna transakcija izravnog terećenja, naknada i kamata s ukupnom vrijednosti od 870,66 milijuna kuna.

Slika 9. Broj nacionalnih kartičnih platnih transakcija prema prihvatnim uređajima

Napomena: Podaci se odnose na ukupan broj nacionalnih kartičnih platnih transakcija u 2021.
Izvor: HNB

Slika 10. Vrijednost nacionalnih kartičnih platnih transakcija prema prihvatnim uređajima

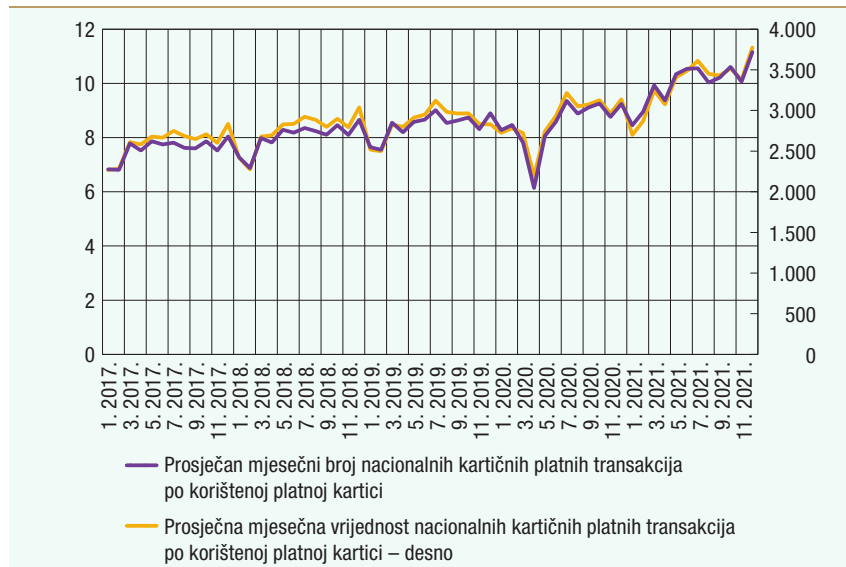
Napomena: Podaci se odnose na ukupnu vrijednost nacionalnih kartičnih platnih transakcija u 2021.
Izvor: HNB

Iz prikazanih podataka vidljivo je da je od ukupnog broja nacionalnih kartičnih platnih transakcija 75,15% izvršeno preko EFTPOS uređaja, a 19,36% preko bankomata (Slika 9.). Vrijednost transakcija prikazuje obratni omjer udjela pa je tako od ukupne vrijednosti nacionalnih

kartičnih platnih transakcija 54,55% izvršeno preko bankomata, a 40,25% preko EFTPOS uređaja (Slika 10.).

Po jednoj korištenoj platnoj kartici u RH prosječno je mjesečno izvršeno 10,02 nacionalne kartične platne transakcije u ukupnoj vrijednosti od 3.328,88 kuna (Slika 11.).

Slika 11. Prosječan mjesečni broj i vrijednost nacionalnih kartičnih platnih transakcija po korištenoj platnoj kartici u kunama

Napomena: Podaci se odnose na prosječan broj i vrijednost nacionalnih kartičnih platnih transakcija tijekom svakoga izvještajnog mjeseca.

Izvor: HNB

Kupnja robe i usluga

Pojam kupnja robe i usluga podrazumijeva sve kartične platne transakcije za kupnju robe i usluga izvršene platnom karticom izdavatelja preko EFTPOS uređaja, interneta, mobilnog telefona i bankomata.

U 2021. ukupno je izvršeno 443,20 milijuna nacionalnih kartičnih platnih transakcija kupnje robe i usluga s ukupnom vrijednosti od 81.240,43 milijuna kuna. Od toga je debitnim karticama izvršeno 355,98 milijuna nacionalnih kartičnih platnih transakcija ili 80% s ukupnom vrijednosti od 59.742,39 milijuna kuna ili 74%. Ostatak od 87,22 milijuna (20%) nacionalnih kartičnih platnih transakcija kupnje robe i usluga s ukupnom vrijednosti od 21.498,04 milijuna kuna (26%) izvršen je kreditnim karticama.

Ukupan broj nacionalnih kartičnih platnih transakcija kupnje robe i usluga u 2021. godini povećao se za 17,22% u odnosu na 2020. godinu, a ukupna vrijednost za 16,56%.

U 2021. prosječna vrijednost nacionalne kartične platne transakcije kupnje robe i usluga iznosila je 183 kune. Prosječna vrijednost nacionalne kartične platne transakcije kupnje robe i usluga debitnom platnom karticom iznosila je 168 kuna, a kreditnom platnom karticom 246 kuna (Tablica 8.).

Od navedenih 443,20 milijuna nacionalnih kartičnih platnih transakcija platnim karticama potrošača ukupno je izvršeno 425,43 milijuna transakcija s ukupnom vrijednosti od 73.291,25 milijuna kuna. Dakle, platnim karticama potrošača izvršeno je 96% broja i 90% vrijednosti nacionalnih kartičnih platnih transakcija kupnje robe i usluga.

Prosječna vrijednost nacionalne kartične platne transakcije kupnje robe i usluga platnim karticama potrošača iznosila je 172 kune, a platnim karticama poslovnih subjekata (nepotrošača) 453 kune.

Kartične platne transakcije kupnje robe i usluga mogu se podijeliti prema korištenoj funkciji platne kartice. Pri iniciranju kartične platne transakcije preko prihvatnog uređaja funkciju odabire imatelj platne kartice. Razlikujemo sljedeće funkcije:

- **debitnu funkciju** – za izvršenje kartične platne transakcije u trenutku njezina iniciranja osigurano je pokriće na računu za plaćanje te se kartična platna transakcija odmah i izravno naplaćuje s tog računa za plaćanje imatelja platne kartice
- **charge funkciju** – iznos ukupnih troškova nastalih korištenjem ove funkcije, u određenom razdoblju, podmiruje se u cijelosti najčešće kreditnim transferom
- **funkciju odgođene naplate** – iznos ukupnih troškova nastalih korištenjem ove funkcije, u određenom razdoblju, podmiruje se u cijelosti najčešće izravnim terećenjem računa za plaćanje imatelja platne kartice
- **kreditnu funkciju** – svaka kartična platna transakcija inicirana korištenjem kreditne funkcije, u trenutku njezina zadavanja, automatski se dijeli na ugovoreni broj otplatnih rata, odnosno prema ugovorenom modelu
- **revolving funkciju** – iznos ukupnih troškova nastalih korištenjem ove funkcije, u određenom razdoblju, podmiruje se u postotku od ukupnog iznosa i
- **funkciju obročnog plaćanja** – iznos transakcija nastalih korištenjem ove funkcije, u određenom razdoblju, dijeli se na broj otplatnih rata prema izboru imatelja platne kartice, a unutar modela ugovorenog na prodajnom mjestu.

Od ukupnog broja nacionalnih kartičnih platnih transakcija kupnje robe i usluga debitnom funkcijom izvršeno je 79% transakcija. Vrijednost transakcija koje su izvršene debitnom funkcijom čini 71% ukupne

vrijednosti nacionalnih kartičnih platnih transakcija kupnje robe i usluga. Pregled broja i vrijednosti nacionalnih kartičnih platnih transakcija kupnje robe i usluga po funkciji prikazan je u Tablici 9.

Tablica 9. Broj i vrijednost nacionalnih kartičnih platnih transakcija kupnje robe i usluga po funkciji

u kunama

Funkcija	Broj transakcija kupnje robe i usluga	Vrijednost transakcija kupnje robe i usluga	Prosječna vrijednost transakcije kupnje robe i usluga
Debitna funkcija	352.328.902	57.298.840.028	163
Charge funkcija	51.746.751	10.822.125.406	209
Funkcija obročne otplate	6.541.550	7.113.893.597	1.087
Funkcija odgođene naplate	20.632.046	3.759.475.580	182
Revolving funkcija	10.444.254	1.717.416.336	164
Kreditna funkcija	1.510.065	528.675.027	350
Ukupno	443.203.568	81.240.425.974	183

Napomena: Podaci se odnose na ukupan broj i vrijednost nacionalnih kartičnih platnih transakcija kupnje robe i usluga u 2021.

Izvor: HNB

Najveća prosječna vrijednost nacionalne kartične platne transakcije kupnje robe i usluga u iznosu od 1.087 kuna evidentirana je za kartične platne transakcije korištenjem funkcije obročne otplate (Tablica 9.).

Podizanje gotovog novca

Pojmom podizanje gotovog novca obuhvaćaju se platne transakcije podizanja novčanih sredstava koje je inicirao platitelj platnom karticom izdavatelja preko bankomata, EFTPOS uređaja, EFTPOS uređaja za isplatu i uplatu i ostalim kanalima.

U 2021. ukupno je izvršeno 94,15 milijuna nacionalnih kartičnih platnih transakcija podizanja gotovog novca s ukupnom vrijednosti od 86.218,43 milijuna kuna. Debitnim karticama izvršeno je 90,79 milijuna (96%) nacionalnih kartičnih platnih transakcija podizanja gotovog novca s ukupnom vrijednosti od 83.008,37 milijuna kuna (96%; Tablica 8.). Kreditnim karticama izvršeno je 3,4 milijuna (4%) nacionalnih kartičnih platnih transakcija podizanja gotovog novca s ukupnom vrijednosti od 3.210,07 milijuna kuna (4%; Tablica 8.).

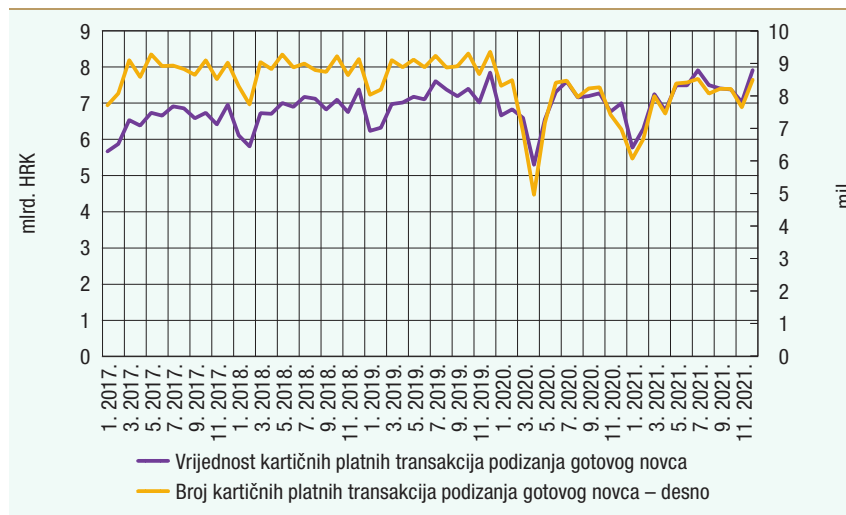
Ukupan broj nacionalnih kartičnih platnih transakcija podizanja gotovog novca u 2021. godini u odnosu na 2020. povećao se za 2,85%, a vrijednost za 4,8%.

Od ukupnog broja nacionalnih kartičnih platnih transakcija podizanja gotovog novca platnim karticama potrošača izvršeno je 90,99 milijuna ili

97%, a platnim karticama poslovnih subjekata (nepotrošača) izvršeno je 3,64 milijuna ili 3%.

Od ukupne vrijednosti nacionalnih kartičnih platnih transakcija podizanja gotovog novca platnim karticama potrošača izvršeno je 79.995,59 milijuna kuna ili 96%, a platnim karticama poslovnih subjekata (nepotrošača) izvršeno je 6.222,84 milijuna kuna ili 4%.

Slika 12. Broj i vrijednost nacionalnih kartičnih platnih transakcija podizanja gotovog novca

Napomena: Podaci se odnose na ukupan broj i vrijednost nacionalnih kartičnih platnih transakcija tijekom svakoga izvještajnog mjeseca.

Izvor: HNB

U 2021. prosječna vrijednost nacionalne kartične transakcije podizanja gotovog novca iznosila je 916 kuna (debitnom platnom karticom iznosila je 914 kuna, a kreditnom platnom karticom 953 kune).

Prosječna vrijednost nacionalne kartične transakcije podizanja gotovog novca platnim karticama potrošača iznosila je 879 kuna, a platnim karticama poslovnih subjekata (nepotrošača) 1.966 kuna.

Od ukupnog broja nacionalnih kartičnih platnih transakcija podizanja gotovog novca debitnom funkcijom izvršeno je 96% transakcija. Vrijednost transakcija koje su izvršene debitnom funkcijom čini 96% ukupne vrijednosti nacionalnih kartičnih platnih transakcija podizanja gotovog novca. Pregled broja i vrijednosti nacionalnih kartičnih platnih transakcija podizanja gotovog novca po funkciji prikazan je u Tablici 10.

Najveća prosječna vrijednost nacionalne kartične platne transakcije podizanja gotovog novca u iznosu od 1.154 kune evidentirana je za kartične platne transakcije korištenjem funkcije odgođene naplate (Tablica 10.).

Tablica 10. Broj i vrijednost nacionalnih kartičnih platnih transakcija podizanja gotovog novca po funkciji

u kunama

Funkcija	Broj transakcija podizanja gotovog novca	Vrijednost transakcija podizanja gotovog novca	Prosječna vrijednost transakcije podizanja gotovog novca
Debitna funkcija	90.668.984	82.913.662.335	914
Charge funkcija	1.054.180	1.123.652.867	1.066
Funkcija obročne otplate	120.573	96.455.361	800
Funkcija odgođene naplate	963.461	1.111.989.894	1.154
Revolving funkcija	977.336	556.615.733	570
Kreditna funkcija	369.373	416.057.544	1.126
Ukupno	94.153.907	86.218.433.734	916

Napomena: Podaci se odnose na ukupan broj i vrijednost nacionalnih kartičnih platnih transakcija podizanja gotovog novca u 2021.

Izvor: HNB

Polaganje gotovog novca

Pojmom polaganje gotovog novca obuhvaćaju se platne transakcije polaganja novčanih sredstava na račun za plaćanje platnom karticom izdavatelja preko bankomata, EFTPOS uređaja za isplatu i uplatu i ostalim načinima (kanalima), a ne uključuju se platne transakcije polaganja novčanih sredstava u dnevno-noćni trezor.

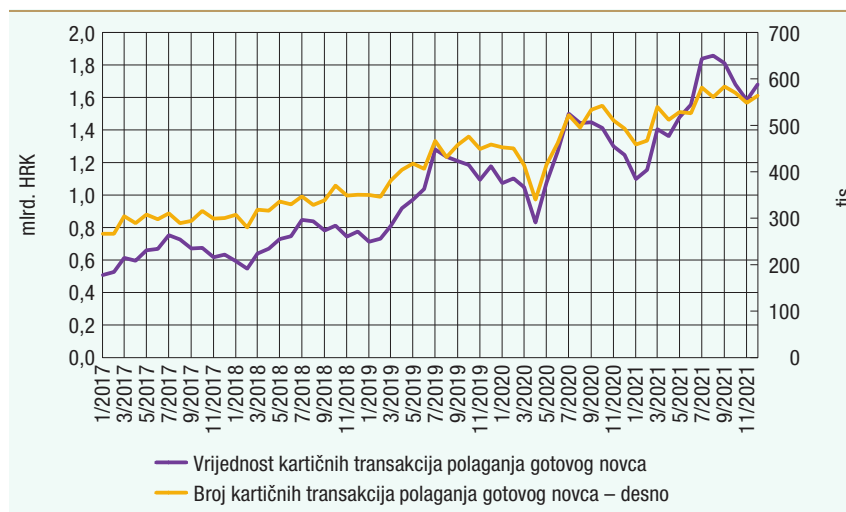
U 2021. ukupno je izvršeno 6,44 milijuna nacionalnih kartičnih platnih transakcija polaganja gotovog novca s ukupnom vrijednosti od 18.503,98 milijuna kuna.

Od ukupno 6,44 milijuna nacionalnih kartičnih platnih transakcija polaganja gotovog novca platnim karticama potrošača izvršeno je 4,75 milijuna ili 74% transakcija s ukupnom vrijednosti od 9.746,59 milijuna kuna ili 53%, dok je platnim karticama poslovnih subjekata (nepotrošača) izvršeno 1,69 milijuna ili 26% transakcija s ukupnom vrijednosti od 8.757,38 milijuna kuna ili 47%.

Ukupan broj nacionalnih kartičnih platnih transakcija polaganja gotovog novca u 2021. godini u odnosu na 2020. godinu povećao se za 14,39%, a vrijednost se povećala za 25,47%. Navedeni podaci upućuju na to da imatelji platnih kartica sve češće rabe bankomat kao kanal za polaganje gotovog novca na svoj račun za plaćanje u 2021. kao i u 2020. godini (Slika 13.).

U 2021. prosječna vrijednost nacionalne kartične platne transakcije polaganja gotovog novca iznosila je 2.873 kuna. Prosječna vrijednost nacionalne kartične platne transakcije polaganja gotovog novca debitnom platnom karticom iznosila je 2.875 kuna.

Slika 13. Broj i vrijednost nacionalnih kartičnih platnih transakcija polaganja gotovog novca

Napomena: Podaci se odnose na ukupan broj i vrijednost nacionalnih kartičnih platnih transakcija tijekom svakoga izvještajnog mjeseca.

Izvor: HNB

Prosječna vrijednost nacionalne kartične platne transakcije polaganja gotovog novca platnim karticama potrošača iznosila je 2.053 kune, a platnim karticama poslovnih subjekata (nepotrošača) 5.173 kune.

Ugovorno terećenje

Pod pojmom ugovorno terećenje uključuju se platne transakcije za koje je unaprijed ugovorena naplata preko platne kartice, inicirane od strane ili preko primatelja plaćanja, a mogu imati elemente trajnog naloga ili izravnog terećenja, uključujući obveze imatelja platne kartice prema izdavatelju kao što su naknade, kamate, članarine i slično. Ugovorno terećenje može biti ugovoreno za sve vrste platnih kartica osim debitnih kartica.

U 2021. ukupno je izvršeno 17,93 milijuna transakcija ugovornog terećenja s ukupnom vrijednosti od 777,76 milijuna kuna. Najveći broj transakcija, i to njih 16,20 milijuna (90%) s ukupnom vrijednosti od 536,87 milijuna kuna (69%) jesu transakcije naknada, članarina, kamata i slično koje su imatelji platne kartice platili preko platne kartice izdavateljima. Ostatak od 1,73 milijuna transakcija (10%) jesu platne transakcije izravnih terećenja izvršenih preko platne kartice s ukupnom vrijednosti od 240,89 milijuna kuna (31%).

U 2021. prosječna vrijednost transakcije ugovornog terećenja iznosila je 43 kune. Prosječna vrijednost transakcije kamata, naknada članarina i slično koje su imatelji platne kartice platili preko platne kartice iznosila je 33 kune, dok je prosječna vrijednost transakcije izravnih terećenja izvršenih preko platne kartice iznosila 139 kuna.

Neovlašteno korištenje

Pod pojmom neovlašteno korištenje uključuju se sve kartične platne transakcije kod kojih je utvrđeno neovlašteno korištenje platne kartice ili prijevara.

U 2021. utvrđeno je ukupno 59.205 nacionalnih kartičnih platnih transakcija neovlaštenoga korištenja s ukupnom vrijednosti od 22.204.564 kune. U 2021. godini prosječna vrijednost nacionalne kartične platne transakcije utvrđenoga neovlaštenoga korištenja iznosila je 375 kuna.

Od ukupnih nacionalnih kartičnih platnih transakcija neovlaštenoga korištenja kod platnih kartica potrošača utvrđeno je 56.009 transakcija (95%) s ukupnom vrijednosti od 20.341.488 kuna ili 91,6%, dok je kod platnih kartica poslovnih subjekata (nepotrošača) utvrđeno 3.196 ili 5% transakcija s ukupnom vrijednosti od 1.863.076 kuna ili 8,4%.

4.1.2. Međunarodne kartične platne transakcije

U ovom poglavlju prikazani su statistički podaci o međunarodnim kartičnim platnim transakcijama izvršenima platnim karticama izdavatelja.

U međunarodne kartične platne transakcije uključuju se:

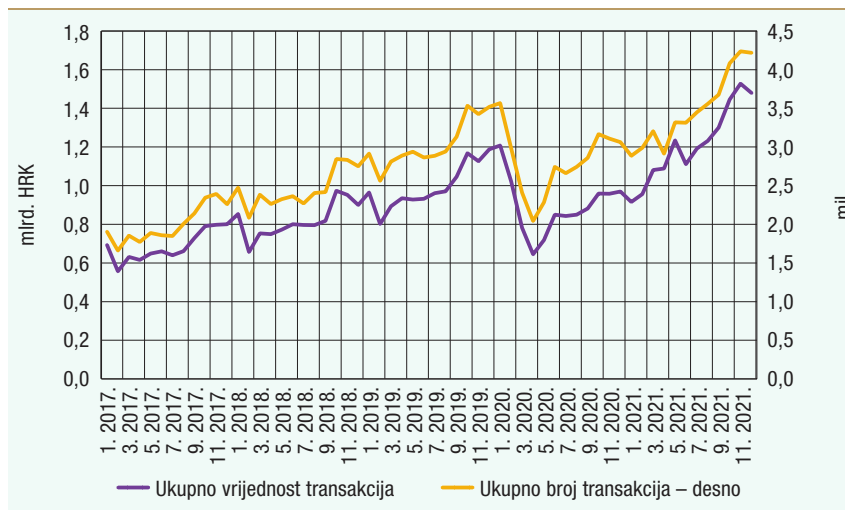
- platne transakcije kupnje robe i usluga platnom karticom izdavatelja izvršene izvan RH (u drugim državama članicama ili trećim državama) i
- platne transakcije podizanja gotovog novca platnom karticom izdavatelja izvršene izvan RH (u drugim državama članicama ili trećim državama).

Podaci o međunarodnim kartičnim platnim transakcijama prikazani su u kunama, odnosno originalna valuta kartične platne transakcije preračunata je u kune po tečaju HNB-a na posljednji dan izvještajnog razdoblja, tj. mjeseca za koji se podaci prikazuju.

U 2021. ukupno je izvršeno 41,85 milijuna međunarodnih kartičnih platnih transakcija s ukupnom vrijednosti od 14.563,32 milijuna kuna. Prosječna vrijednost međunarodne kartične platne transakcije iznosila je 348 kuna.

Prosječan mjesečni broj međunarodnih kartičnih platnih transakcija iznosio je 3,5 milijuna, a prosječna mjesečna vrijednost transakcija 1.213,6 milijuna kuna. Ukupan broj međunarodnih kartičnih platnih transakcija u 2021. godini povećao se za 24,55% u odnosu na 2020. godinu, a ukupna vrijednost međunarodnih kartičnih platnih transakcija za 36,33% (Slika 14.).

Slika 14. Broj i vrijednost međunarodnih kartičnih platnih transakcija u kunama

Napomena: Podaci se odnose na ukupan broj i vrijednost međunarodnih kartičnih platnih transakcija tijekom svakoga izvještajnog mjeseca.

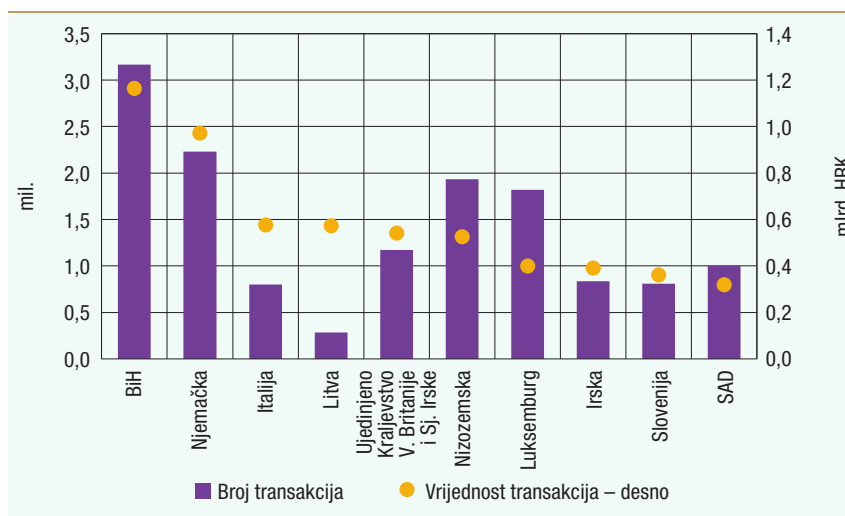
Izvor: HNB

Od ukupnog broja i vrijednosti međunarodnih kartičnih platnih transakcija karticama potrošača izvršeno je 95,59% broja i 88,74% vrijednosti međunarodnih kartičnih platnih transakcija, dok je karticama poslovnih subjekata (nepotrošača) izvršeno 4,41% broja i 11,26% vrijednosti međunarodnih kartičnih platnih transakcija.

Međunarodne kartične platne transakcije izvršene su u 129 valuta i 205 država.

Iz zaprimljenih podataka o međunarodnim kartičnim platnim transakcijama razvrstanih prema državama vidljivo je kako je u deset

Slika 15. Broj i vrijednost međunarodnih kartičnih platnih transakcija – najzastupljenije države

Napomena: Podaci se odnose na ukupan broj i vrijednost međunarodnih kartičnih platnih transakcija u 2021.

Vrijednost transakcija preračunata u kune na posljednji dan svakoga izvještajnog razdoblja.

Izvor: HNB

najzastupljenijih država (Nizozemska, Bosna i Hercegovina, Slovenija, Njemačka, Italija, SAD, Litva, Ujedinjeno Kraljevstvo Velike Britanije i Sjeverne Irske, Irska i Luksemburg) ukupna vrijednost kartičnih platnih transakcija iznosila 5.812,81 milijuna kuna, što čini 40% ukupne vrijednosti svih međunarodnih kartičnih platnih transakcija (Slika 15.).

Na Slici 15. prikazane su države u kojima su imatelji platne kartice izdane u RH ukupnu vrijednost kartičnih platnih transakcija ostvarili iznosom koji prelazi 300 milijuna kuna.

5. Prihvat platnih transakcija izvršenih platnim karticama

U ovom poglavlju prikazani su statistički podaci pružatelja platnih usluga prihvatitelja o broju i vrijednosti transakcija prihvata izvršenih platnom karticom preko prihvatnog uređaja.

Pružatelji platnih usluga prihvatitelji (u nastavku teksta: prihvatitelji) jesu:

1. kreditne institucije (banke) koje su od HNB-a dobile odobrenje za rad u sklopu kojeg je i odobrenje za pružanje platne usluge prihvaćanja platnih transakcija izvršenih platnim karticama
2. institucije za elektronički novac⁷ koje su od HNB-a dobile odobrenje za pružanje platne usluge prihvaćanja platnih transakcija izvršenih platnim karticama i
3. institucije za platni promet koje su od HNB-a dobile odobrenje za pružanje platne usluge prihvaćanja platnih transakcija izvršenih platnim karticama.

Prihvatitelj može prihvatiti platnu transakciju izvršenu platnom karticom izdanom od:

- pružatelja platnih usluga izdavatelja koji je odobrenje za rad ili odobrenje za obavljanje usluge izdavanja platnih kartica dobio od HNB-a (u nastavku teksta: hrvatski izdavatelj) ili
- pružatelja platnih usluga izdavatelja koji je odobrenje za rad ili odobrenje za obavljanje usluge izdavanja platnih kartica dobio od nadležnog tijela drugih država članica EU-a ili trećih država (u nastavku teksta: inozemni izdavatelj).

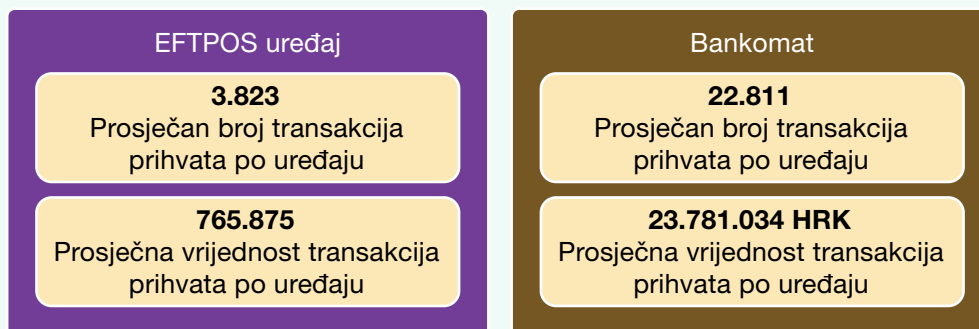
⁷ Ne uključuju se podaci dostavljeni od institucija za elektronički novac koje ujedno obavljaju djelatnost telekomunikacijskih usluga.

Prihvat platnih kartica hrvatskih izdavatelja dijeli se na prihvat platnih transakcija izvršenih platnim karticama koje je izdao sam prihvatitelj i na prihvat platnih transakcija izvršenih platnim karticama ostalih hrvatskih izdavatelja.

Poglavlje je podijeljeno u četiri dijela:

- u prvom dijelu prikazuju se ukupan broj i vrijednost transakcija prihvata platnih transakcija izvršenih platnim karticama hrvatskih i inozemnih izdavatelja (potpoglavlje 5.1.)
- u drugom dijelu prikazuju se ukupan broj i vrijednost transakcija prihvata platnih transakcija izvršenih platnim karticama koje je izdao sam prihvatitelj (vlastite kartice) i koje su izdali drugi hrvatski izdavatelji (kartice ostalih hrvatskih izdavatelja), potpoglavlje 5.1.1.
- u trećem dijelu prikazuju se ukupan broj i vrijednost transakcija prihvata platnih transakcija kartica izvršenih platnim karticama inozemnih izdavatelja (potpoglavlje 5.1.2.)
- u četvrtom dijelu daje se usporedba korištenja platnih kartica i gotovog novca u RH (potpoglavlje 5.2.).

Okvir 4. Transakcije prihvata platnih transakcija izvršenih platnim karticama prema prihvatnim uređajima u 2021.

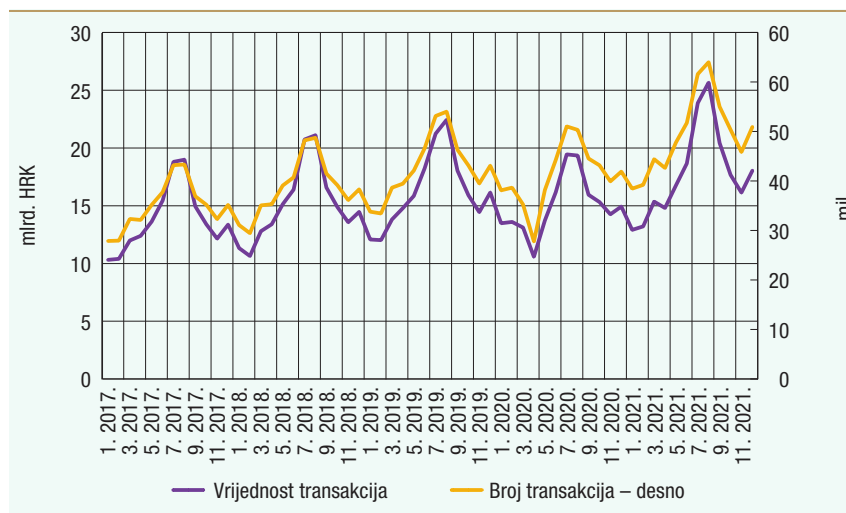
Izvor: HNB

5.1. Ukupan prihvat platnih transakcija izvršenih platnim karticama

U ovom poglavlju prikazani su statistički podaci o ukupnom broju i vrijednosti transakcija prihvata platnih transakcija izvršenih platnim karticama (u nastavku teksta: transakcija prihvata) hrvatskih i inozemnih izdavatelja.

U 2021. ukupno je izvršeno 592,015 milijuna transakcija prihvata s ukupnom vrijednosti od 213.514,22 milijuna kuna (Slika 16.). Ukupan broj transakcija prihvata u 2021. u odnosu na 2020. godinu povećao se za 20%, a vrijednost za 18,7%.

Slika 16. Broj i vrijednost transakcija prihvaća na teritoriju RH

Napomena: Podaci se odnose na ukupan broj i ukupnu vrijednost transakcija prihvaća u kunama tijekom izvještajnog mjeseca.

Izvor: HNB

Podaci prikazani na Slici 16. upućuju na trend rasta ukupnog broja i vrijednosti mjesečnih transakcija prihvaća platnih kartica posebice u razdoblju od svibnja do rujna. Nakon rujna i ljetne turističke sezone obično je slijedio pad broja i vrijednosti mjesečnih transakcija na razine s početka godine. Navedeno se može pripisati utjecaju platnih kartica inozemnih izdavatelja. Podaci o broju i vrijednosti mjesečnih transakcija prihvaća platnih kartica u 2020. nešto su niži od prosjeka zbog utjecaja pandemije. U 2021. godini vidljiv je oporavak tržišta i porast broja (15%) i vrijednosti (9%) transakcija prihvaća u odnosu na rekordnu, 2019. godinu. Kao i svake godine najveći broj transakcija prihvaća bio je u mjesecu kolovozu, 2021. godine s ukupnim brojem od 63,99 milijuna transakcija i ukupnom vrijednosti od 25.660,75 milijuna kuna.

Usluga prihvaća obavlja se kod ugovornih trgovaca, odnosno poslovnih subjekata i privatnih osoba koji na osnovi ugovora s prihvatiteljem na svojem prodajnom mjestu nude mogućnost plaćanja platnim karticama preko prihvatnih uređaja. Od prihvatnih uređaja tradicionalno najznačajniji su fizički EFTPOS uređaji, međutim sve je više i novih uređaja poput M-POS uređaja ili virtualnih POS uređaja.

EFTPOS uređaji fizički su uređaji smješteni na fizičkom prodajnom mjestu. M-POS i virtualni POS aplikativna su rješenja za prihvat platnih kartica koja mogu biti smještena na bilo kojem prijenosnom uređaju na fizičkom prodajnom mjestu ili za prihvat platnih kartica putem interneta.

Poslovni subjekti

Na dan 31. prosinca 2021. ukupno je evidentirano 29.426 ugovornih trgovaca (poslovnih subjekata), od kojih njih 4.520 (15,36%) na svojem

prodajnom mjestu nudi mogućnost plaćanja platnim karticama i preko interneta. Navedeni podatak o 4.520 prodajnih mjesta koja su na dan 31. prosinca 2021. nudila mogućnost plaćanja platnim karticama i preko interneta upućuje na to da se u godinu dana broj prodajnih mjesta koja nude mogućnost plaćanja platnim karticama i preko interneta u RH povećao za 25,45%.

Od ukupnog broja ugovornih trgovaca (29.426) njih 21.422 (72,8%) nude mogućnost plaćanja platnim karticama samo preko fizičkog EFTPOS uređaja, a 3.484 (11,84%) ugovorna trgovca nude mogućnost plaćanja platnim karticama samo preko interneta, tj. bez mogućnosti kupnje preko fizičkog EFTPOS uređaja. Navedeni broj ugovornih trgovaca iskazan je neovisno o broju prihvatnih mjesta kojima se trgovac koristi. Jedan trgovački lanac tako je evidentiran kao jedan ugovorni trgovac bez obzira na to koliko se prodajnih mjesta i prihvatnih uređaja koristi.

Od ukupno navedenih 29.426 ugovornih trgovaca njih 19.071 ili 64,81% ima ugovorenu uslugu prihvata samo s jednim pružateljem platnih usluga prihvatiteljem, njih 6.330 (21,51%) s dva prihvatitelja, a njih 3.052 (10,37%) s tri prihvatitelja.

Privatne osobe (potrošači)

Na dan 31. prosinca 2021. ukupno su evidentirana 1.562 ugovorna trgovca koji su fizičke osobe, a od kojih njih 1.241 (79%) ima ugovorenu uslugu prihvata preko interneta. Ugovorenu uslugu prihvata samo s jednim pružateljem platnih usluga prihvatiteljem ima ukupno njih 1.545 (98,91%), a s dva pružatelja njih 17 (1,09%).

Prihvatni uređaji preko kojih se obavlja usluga prihvata jesu bankomat, EFTPOS uređaj, internet i EFTPOS uređaj za isplatu i uplatu (Tablica 11.).

Tablica 11. Broj i vrijednost transakcija prihvata prema prihvatnom uređaju

Pružatelj platnih usluga prihvatitelj	Bankomat	EFTPOS uređaj	Internet	EFTPOS uređaj za isplatu i uplatu	Ostalo	Ukupno
Broj transakcija						
Kreditne institucije	106.289.831	228.890.009	1.960.017	1.628.929	0	338.768.786
Institucije za elektronički novac i institucije za platni promet	739.993	225.036.731	27.056.936	26.572	386.722	253.246.954
Ukupno	107.029.824	453.926.740	29.016.953	1.655.501	386.722	592.015.740
Vrijednost transakcija, u kunama						
Kreditne institucije	110.733.390.074	42.715.888.032	1.159.466.788	3.085.034.564	0	157.693.779.458
Institucije za elektronički novac i institucije za platni promet	847.223.000	48.217.225.924	6.525.191.250	53.471.325	177.333.424	55.820.444.923
Ukupno	111.580.613.074	90.933.113.956	7.684.658.038	3.138.505.889	177.333.424	213.514.224.381

Napomena: Podaci se odnose na ukupan broj i vrijednost transakcija prihvata u kunama u 2021.
Izvor: HNB

Od ukupnog broja transakcija prihvata 18,08% transakcija prihvaćeno je preko bankomata, 76,67% preko EFTPOS uređaja, 4,90% internetom, 0,28% preko EFTPOS uređaja za isplatu i uplatu, a 0,07% čine ostale transakcije.

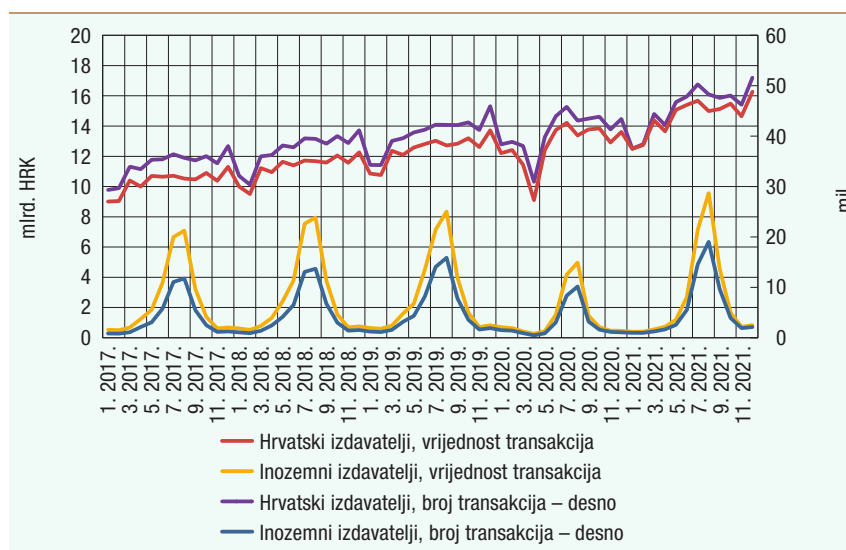
Od ukupne vrijednosti transakcija prihvata 52,26% transakcija prihvaćeno je preko bankomata, 42,59% preko EFTPOS uređaja, 3,6% internetom i 1,47% preko EFTPOS uređaja za isplatu i uplatu, a ostalih je transakcija 0,08%.

Preko bankomata u 2021. prihvaćeno je ukupno 107,03 milijuna transakcija s ukupnom vrijednosti od 111.580,61 milijun kuna. Kreditne institucije sudjelovale su u prihvatu platnih transakcija izvršenih platnim karticama, prvenstveno u svrhu isplate gotovog novca, preko bankomata s udjelom od 99% u broju i vrijednosti transakcija.

Preko EFTPOS uređaja u 2021. prihvaćeno je ukupno 453,93 milijuna transakcija s ukupnom vrijednosti od 90.933,12 milijuna kuna. Institucije za elektronički novac i institucije za platni promet u ukupnom prihvatu platnih transakcija izvršenih platnim karticama preko EFTPOS uređaja sudjelovale su s udjelom od 50,42% u broju transakcija i 46,98% u vrijednosti transakcija.

Ukupan broj transakcija prihvata platnih transakcija izvršenih platnim karticama internetom u 2021. iznosio je 29,02 milijuna s ukupnom vrijednosti od 7.684,66 milijuna kuna.

Slika 17. Ukupan broj i vrijednost transakcija prihvata prema izdavatelju platne kartice

Napomena: Podaci se odnose na ukupan broj transakcija prihvata i vrijednost transakcija prihvata.

Izvor: HNB

Prosječna vrijednost transakcije prihvata u 2021. iznosila je 360 kuna:

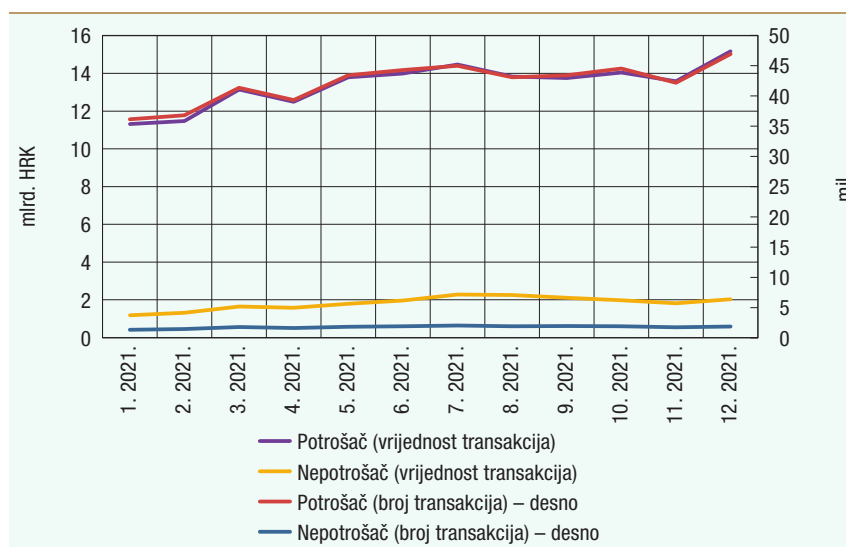
- preko EFTPOS uređaja: 200 kuna
- internetom: 264 kune
- preko bankomata: 1.042 kune
- preko EFTPOS uređaja za isplatu i uplatu: 1.895 kuna i
- ostalim načinima: 458 kuna.

Od ukupno izvršenih 592,015 milijuna transakcija prihvata u 2021., 89% odnosi se na platne kartice hrvatskih izdavatelja, a 11% na one inozemnih izdavatelja. U 2021. od ukupno izvršenih 213.514,22 milijuna kuna transakcija prihvata 86% odnosi se na platne kartice hrvatskih izdavatelja, a 14% na platne kartice inozemnih izdavatelja (Slika 17.).

Ukupan broj transakcija prihvata inozemnih izdavatelja u 2021. godini u odnosu na 2020. porastao je za 90%, a vrijednost za 87%.

Ukupan broj transakcija prihvata hrvatskih izdavatelja u 2021. godini u odnosu na 2020. porastao je za 15%, a vrijednost za 12%.

Slika 18. Ukupan broj i vrijednost transakcija prihvata platnih transakcija izvršenih platnim karticama hrvatskih izdavatelja prema imatelju platne kartice

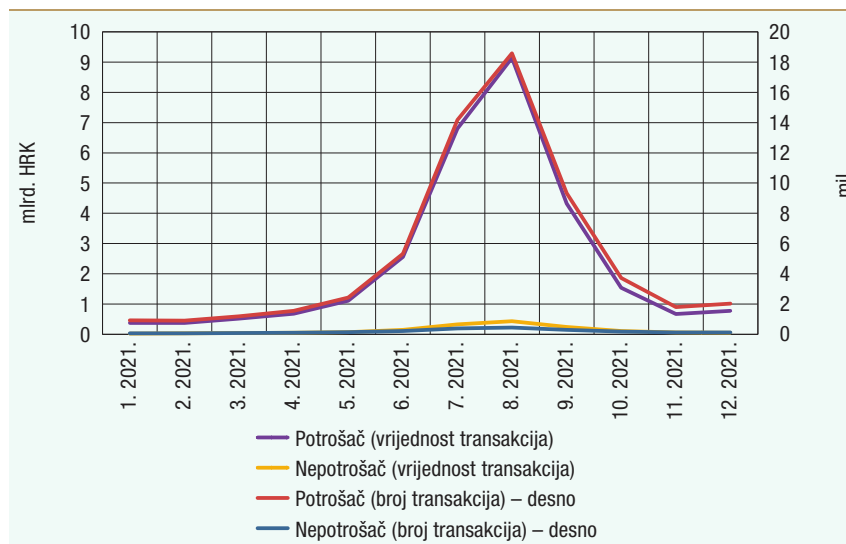
Napomena: Podaci se odnose na ukupan broj transakcija prihvata i vrijednost transakcija prihvata platnih transakcija izvršenih platnim karticama hrvatskih izdavatelja.
Izvor: HNB

U 2021. izvršeno je ukupno 527,84 milijuna transakcija prihvata platnih transakcija izvršenih platnim karticama hrvatskih izdavatelja s ukupnom vrijednosti od 183.069,44 milijuna kuna, od čega je prihvaćeno (Slika 18.):

- **platnih kartica potrošača:** 506,55 milijuna transakcija s ukupnom vrijednosti od 161.030,19 milijuna kuna i

- **platnih kartica nepotrošača (poslovnih subjekata):** 21,28 milijuna transakcija s ukupnom vrijednosti od 22.039,24 milijuna kuna.

Slika 19. Ukupan broj i vrijednost transakcija prihvata platnih transakcija izvršenih platnim karticama inozemnih izdavatelja prema imatelju platne kartice

Napomena: Podaci se odnose na ukupan broj transakcija prihvata i vrijednost transakcija prihvata platnih transakcija izvršenih platnim karticama inozemnih izdavatelja.
Izvor: HNB

U 2021. izvršeno je ukupno 64,17 milijuna transakcija prihvata platnih transakcija izvršenih platnim karticama inozemnih izdavatelja s ukupnom vrijednosti od 30.444,78 milijuna kuna, od čega je prihvaćeno (Slika 19.):

- **platnih kartica potrošača:** 61,96 milijuna transakcija s ukupnom vrijednosti od 28.870,42 milijuna kuna i
- **platnih kartica nepotrošača (poslovnih subjekata):** 2,21 milijun transakcija s ukupnom vrijednosti od 1.574,36 milijuna kuna.

Usluga prihvata platnih transakcija izvršenih platnim karticama može se pružati za:

- kupnju robe i usluga
- podizanje i polaganje gotovog novca.

Od ukupnog broja transakcija prihvata 82% odnosi se na kupnju robe i usluga, 17% na podizanje gotovog novca i 1% na polaganje gotovog novca. Vrijednosti pokazuju drugačiji omjer te se od ukupne vrijednosti transakcija prihvata 46% odnosi na kupnju robe i usluga, 45% na podizanje gotovog novca i 8% na polaganje gotovog novca.

Pojam kupnja robe i usluga uključuje transakcije prihvata platnih transakcija izvršenih platnom karticom za kupljenu robu i usluge inicirane preko EFTPOS uređaja, interneta i bankomata.

U 2021. ukupno je izvršeno 483,29 milijuna transakcija prihvata za kupnju robe i usluga s ukupnom vrijednosti od 98.724,86 milijuna kuna (vlastite kartice, kartice drugih hrvatskih izdavatelja i kartice inozemnih izdavatelja). Ukupan broj transakcija prihvata za kupnju robe i usluga u 2021. godini u odnosu na 2020. povećao se za 24%, a vrijednost za 11%.

Pod pojmom podizanje gotovog novca podrazumijevaju se transakcije prihvata platnih transakcija izvršenih platnom karticom za podizanje novčanih sredstava inicirane preko bankomata, EFTPOS uređaja i EFTPOS uređaja za isplatu i uplatu. Ukupan broj transakcija prihvata za podizanje gotovog novca u 2021. iznosio je 102,48 milijuna s ukupnom vrijednosti od 96.796,31 milijun kuna, čime je zabilježen porast od 6% u broju transakcija i 9% u vrijednosti transakcija u odnosu na 2020. godinu.

Pod pojmom polaganje gotovog novca podrazumijevaju se platne transakcije prihvata izvršene platnim karticama za polaganje novčanih sredstava inicirane preko bankomata i EFTPOS uređaja za isplatu i uplatu.

Ukupan broj transakcija prihvata za polaganje gotovog novca u 2021. iznosio je 6,24 milijuna s ukupnom vrijednosti od 17.993,05 milijuna kuna, pa je zabilježen porast od 13% u broju transakcija i 24% u vrijednosti transakcija u odnosu na 2020. godinu.

5.1.1. Prihvat platnih transakcija izvršenih platnim karticama izdanima u RH

U ovom poglavlju prikazani su statistički podaci o broju i vrijednosti transakcija prihvata platnih transakcija izvršenih platnim karticama hrvatskih izdavatelja.

Prihvat platnih transakcija izvršenih platnim karticama hrvatskih izdavatelja dijeli se na prihvat platnih transakcija izvršenih platnim karticama koje je izdao sam prihvatitelj (u nastavku teksta: vlastite kartice) i na prihvat platnih transakcija izvršenih platnim karticama ostalih hrvatskih izdavatelja (u nastavku teksta: ostali hrvatski izdavatelji).

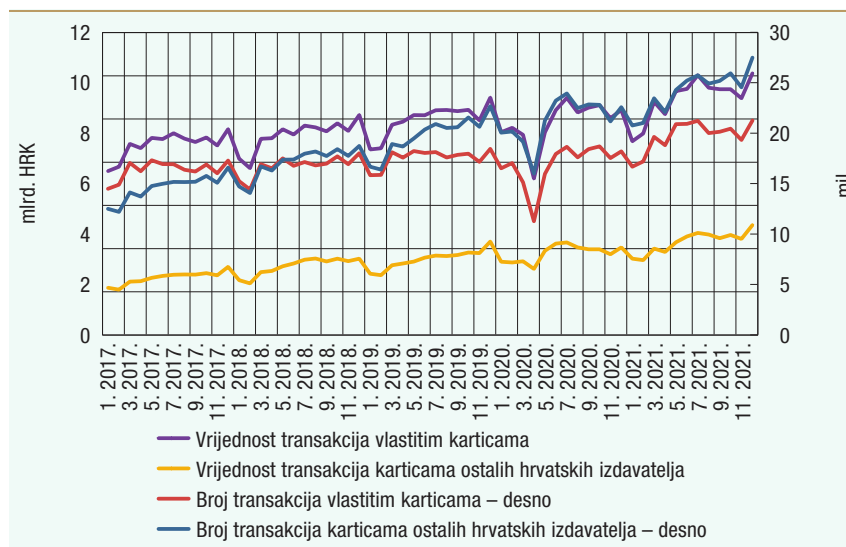
U 2021. izvršeno je ukupno 527,84 milijuna transakcija prihvata platnim karticama hrvatskih izdavatelja s ukupnom vrijednosti od 183.069,44 milijuna kuna, od čega je prihvaćeno (Slika 20.):

- **vlastitih kartica:** 238,85 milijuna transakcija s ukupnom vrijednosti od 131.321,44 milijuna kuna i

- **kartica ostalih hrvatskih izdavatelja:** 290,99 milijuna transakcija s ukupnom vrijednosti od 51.747,99 milijuna kuna.

Ukupan broj prihvata platnih transakcija izvršenih platnim karticama hrvatskih izdavatelja u 2021. povećao se za 15% u odnosu na 2020. godinu, a ukupna vrijednost za 12%.

Slika 20. Broj i vrijednost transakcija prihvata platnih transakcija izvršenih platnim karticama izdanima u RH

Napomena: Podaci se odnose na ukupan broj i vrijednost transakcija prihvata tijekom svakoga izvještajnog mjeseca.

Izvor: HNB

Na Slici 20. prikazani su ukupan broj i vrijednost transakcija prihvata platnih transakcija izvršenih platnim karticama izdanima u RH prema izdavatelju na mjesečnoj razini u 2017., 2018., 2019., 2020. i 2021. godini. Vidljivo je da su prihvatitelji najčešće prihvaćali platne transakcije izvršene vlastitim karticama, odnosno karticama koje su i sami izdali. Od ukupnog broja transakcija prihvata platnih transakcija izvršenih platnim karticama hrvatskih izdavatelja, 18,84% transakcija prihvaćeno je preko bankomata, 75,70% preko EFTPOS uređaja, 5,09% internetom i 0,36% ostalim načinima. Promatraju li se ukupne vrijednosti transakcija prihvata platnih transakcija izvršenih karticama hrvatskih izdavatelja, 55,82% transakcija prihvaćeno je preko bankomata, 38,98% preko EFTPOS uređaja, 3,52% internetom i 1,68% ostalim načinima.

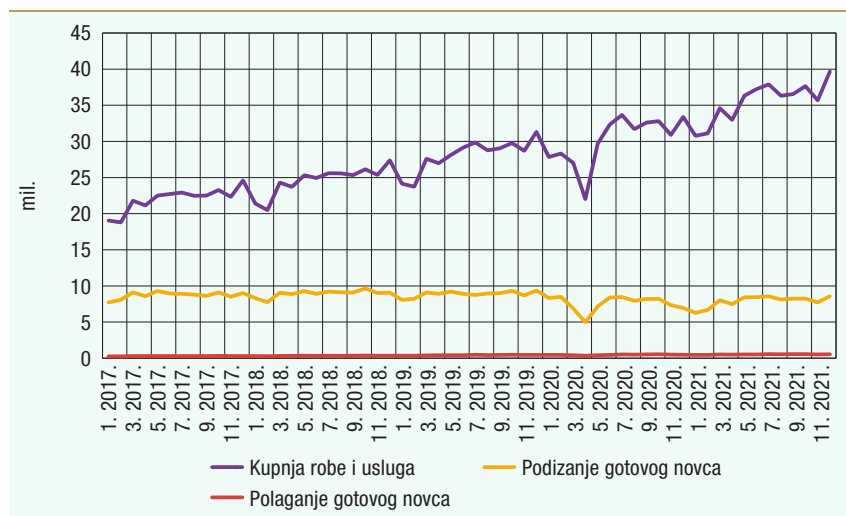
Prosječna vrijednost transakcije prihvata platnih transakcija izvršenih platnim karticama hrvatskih izdavatelja u 2021. iznosila je:

- **preko EFTPOS uređaja:** 178 kuna
- **internetom:** 239 kuna
- **preko bankomata:** 1.027 kuna i
- **preko EFTPOS uređaja za isplatu i uplatu:** 1.889 kuna.

U 2021. prosječan broj transakcija prihvata platnih transakcija izvršenih platnim karticama hrvatskih izdavatelja iznosio je 43,98 milijuna mjesečno, a prosječna vrijednost transakcija bila je 15.225,78 milijuna kuna mjesečno.

Iz pregleda transakcija prihvata platnih transakcija izvršenih platnim karticama hrvatskih izdavatelja prema vrsti transakcije proizlazi da je najzastupljenije podizanje gotovog novca, koje u ukupnoj vrijednosti transakcija prihvata sudjeluje s ukupno 48%, zatim slijedi kupnja robe i usluga s 43% te polaganje gotovog novca s 10% (slike 21. i 22.).

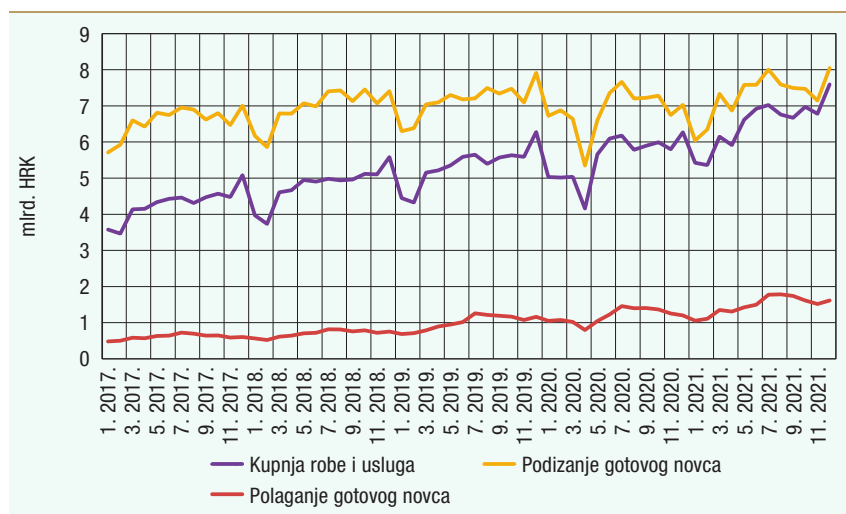
Slika 21. Broj transakcija prihvata platnih transakcija izvršenih platnim karticama izdanima u RH prema vrsti transakcije

Napomena: Podaci se odnose na ukupan broj transakcija prihvata tijekom svakoga izvještajnog mjeseca.

Izvor: HNB

Slika 22. Vrijednost transakcija prihvata platnih transakcija izvršenih platnim karticama izdanima u RH prema vrsti transakcije

Napomena: Podaci se odnose na ukupnu vrijednost transakcija prihvata tijekom svakoga izvještajnog mjeseca.

Izvor: HNB

Kupnja robe i usluga

Pod pojmom kupnja robe i usluga podrazumijevaju se transakcije prihvata platnih transakcija izvršenih platnim karticama za kupljenu robu i usluge izvršene preko EFTPOS uređaja, interneta i bankomata.

U 2021. ukupno je evidentirano 426,81 milijun transakcija prihvata platnih transakcija izvršenih platnim karticama hrvatskih izdavatelja za kupnju robe i usluga s ukupnom vrijednosti od 77.919,51 milijun kuna.

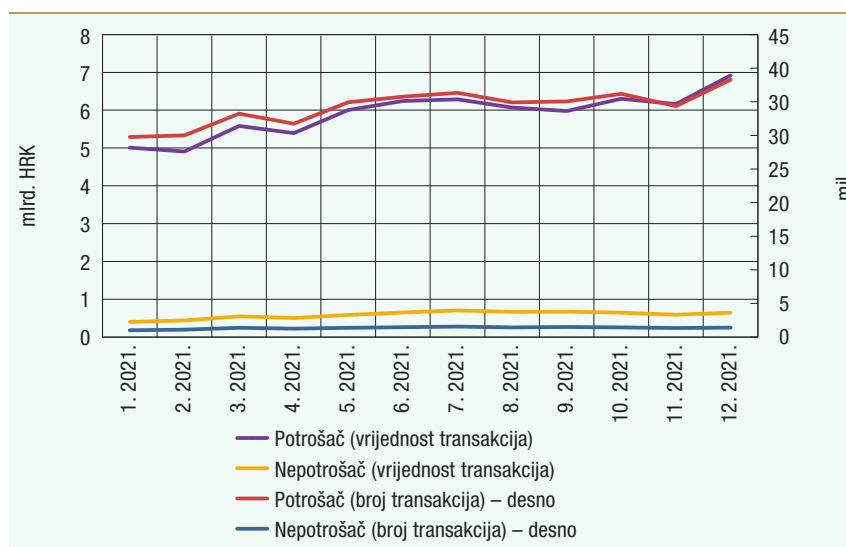
Od ukupnih transakcija prihvata platnih transakcija izvršenih platnim karticama hrvatskih izdavatelja za kupnju robe i usluga izvršenih:

- **preko EFTPOS uređaja:** prihvaćeno je 399,56 milijuna transakcija (62%) s ukupnom vrijednosti od 71.353,56 milijuna kuna (91,57%)
- **internetom:** prihvaćeno je 26,88 milijuna transakcija (6,30%) s ukupnom vrijednosti od 6.452,14 milijuna kuna (8,28%) i
- **preko bankomata:** prihvaćeno je 0,3 milijuna transakcija (0,08%) s ukupnom vrijednosti od 113,66 milijuna kuna (0,15%), najčešće kupnja telefonskih bonova, aviokarata i slično.

Prosječna vrijednost transakcija prihvata platnih transakcija izvršenih platnim karticama hrvatskih izdavatelja za kupnju robe i usluga u 2021. iznosila je:

- **preko EFTPOS uređaja:** 179 kuna
- **internetom:** 240 kuna i
- **preko bankomata:** 327 kuna.

Slika 23. Ukupan broj i vrijednost transakcija prihvata za kupnju robe i usluga

Napomena: Podaci se odnose na ukupan broj i vrijednost prihvata platnih transakcija izvršenih platnim karticama hrvatskih izdavatelja za kupnju robe i usluga.

Izvor: HNB

Od ukupnih transakcija prihvata platnih transakcija izvršenih platnim karticama hrvatskih izdavatelja za kupnju robe i usluga, platnim karticama (Slika 23.):

- **potrošača:** prihvaćeno je 410,54 milijuna transakcija (96%) s ukupnom vrijednosti od 70.861,6 milijuna kuna (91%), a
- **nepotrošača:** prihvaćeno je 16,27 milijuna transakcija (4%) s ukupnom vrijednosti od 7.057,91 milijun kuna (9%).

Podizanje gotovog novca

Pod pojmom podizanje gotovog novca podrazumijevaju se transakcije prihvata platnih transakcija izvršenih platnim karticama za podizanje gotovog novca preko bankomata, EFTPOS uređaja, EFTPOS uređaja za isplatu i uplatu platnom karticom i ostalim načinima (šalter, određena aplikativna rješenja i sl.).

U 2021. ukupno je izvršeno 94,79 milijuna transakcija prihvata platnih transakcija izvršenih platnim karticama hrvatskih izdavatelja za podizanje gotovog novca s ukupnom vrijednosti od 87.156,87 milijuna kuna.

Od ukupnih transakcija prihvata platnih transakcija izvršenih platnim karticama izdanima u RH za podizanje gotovog novca:

- **preko bankomata:** prihvaćeno je 93,51 milijun transakcija (98,65%) s ukupnom vrijednosti od 85.413,48 milijuna kuna (98%)
- **preko EFTPOS uređaja za isplatu i uplatu:** prihvaćeno je 1,24 milijuna transakcija (1,31%) s ukupnom vrijednosti od 1.673,12 milijuna kuna (1,92%)
- **preko EFTPOS uređaja:** prihvaćeno je 15.480 transakcija (0,02%) s ukupnom vrijednosti od 6,7 milijuna kuna (0,01%) i
- **ostalim načinima:** prihvaćeno je 0,0256 milijuna transakcija (0,03%) s ukupnom vrijednosti od 63,5 milijuna kuna (0,07%).

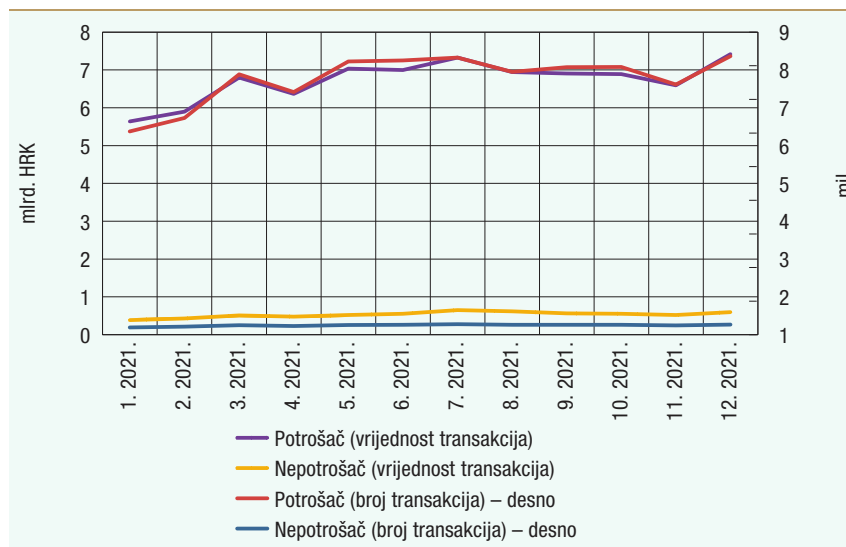
Prosječna vrijednost transakcije prihvata platnih transakcija izvršenih platnim karticama izdanima u RH za podizanje gotovog novca u 2021. iznosila je:

- **preko bankomata:** 913 kuna
- **preko EFTPOS uređaja za isplatu i uplatu:** 1.352 kune
- **preko EFTPOS uređaja:** 434 kune i
- **ostalo:** 2.457 kuna.

Od ukupnih transakcija prihvata platnih transakcija izvršenih platnim karticama hrvatskih izdavatelja za podizanje gotovog novca, platnim karticama (Slika 24.):

- **potrošača:** prihvaćeno je 91,44 milijuna transakcija (96%) s ukupnom vrijednosti od 80.796,01 milijun kuna (93%), a
- **nepotrošača:** prihvaćeno je 3,35 milijuna transakcija (4%) s ukupnom vrijednosti od 6.360,85 milijuna kuna (7%).

Slika 24. Ukupan broj i vrijednost transakcija prihvata za podizanje gotovog novca

Napomena: Podaci se odnose na ukupan broj i vrijednost prihvata platnih transakcija izvršenih platnim karticama hrvatskih izdavatelja za podizanje gotovog novca.

Izvor: HNB

Polaganje gotovog novca

Pod pojmom polaganje gotovog novca podrazumijevaju se platne transakcije prihvata platnih transakcija izvršenih platnim karticama za polaganje gotovog novca preko bankomata i EFTPOS uređaja za isplatu i uplatu.

U 2021. ukupno je evidentirano 6,24 milijuna transakcija prihvata platnih transakcija izvršenih platnim karticama hrvatskih izdavatelja za polaganje gotovog novca s ukupnom vrijednosti od 17.993,05 milijuna kuna.

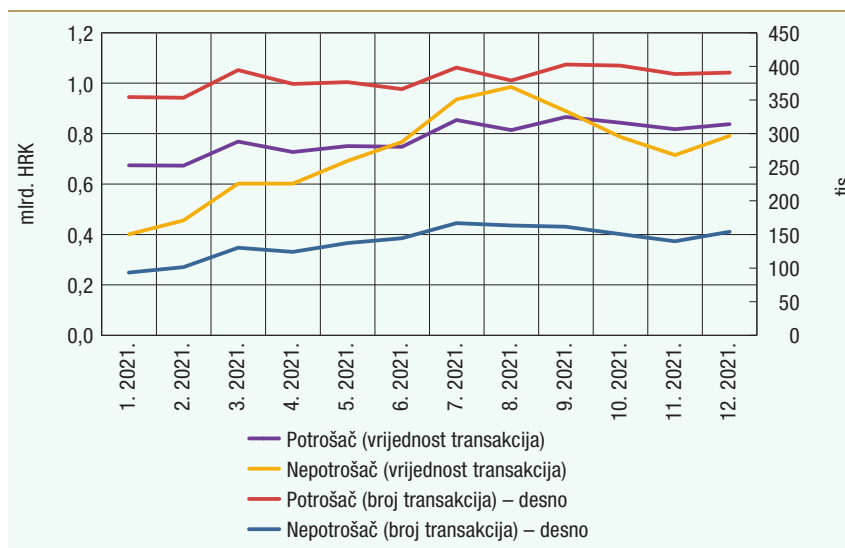
Od ukupnih transakcija prihvata platnih transakcija izvršenih platnim karticama izdanima u RH za polaganje gotovog novca:

- **preko bankomata:** prihvaćeno je 5,95 milijuna transakcija (95,29%) s ukupnom vrijednosti od 16.773,44 milijuna kuna (93,22%) i
- **preko EFTPOS uređaja za isplatu i uplatu:** prihvaćeno je 0,29 milijuna transakcija (4,71%) s ukupnom vrijednosti od 1.219,61 milijun kuna (6,78%).

Prosječna vrijednost transakcije prihvata platnih transakcija izvršenih platnim karticama za polaganje gotovog novca izvršenih platnim karticama izdanima u RH u 2021. iznosila je:

- preko bankomata: 2.818 kuna i
- preko EFTPOS uređaja za isplatu i uplatu 4.147 kuna.

Slika 25. Ukupan broj i vrijednost transakcija prihvata za polaganje gotovog novca

Napomena: Podaci se odnose na ukupan broj i vrijednost transakcija prihvata platnih kartica hrvatskih izdavatelja za polaganje gotovog novca.

Izvor: HNB

Od ukupnih transakcija prihvata platnih transakcija izvršenih platnim karticama hrvatskih izdavatelja za polaganje gotovog novca izvršenih platnim karticama (Slika 25.):

- **potrošača:** prihvaćeno je 4,6 milijuna transakcija (73%) s ukupnom vrijednosti od 9.372,58 milijuna kuna (52%), a
- **nepotrošača:** prihvaćeno je 1,66 milijuna transakcija (27%) s ukupnom vrijednosti od 8.620,47 milijuna kuna (48%).

5.1.2. Prihvat platnih transakcija izvršenih platnim karticama izdanima u inozemstvu

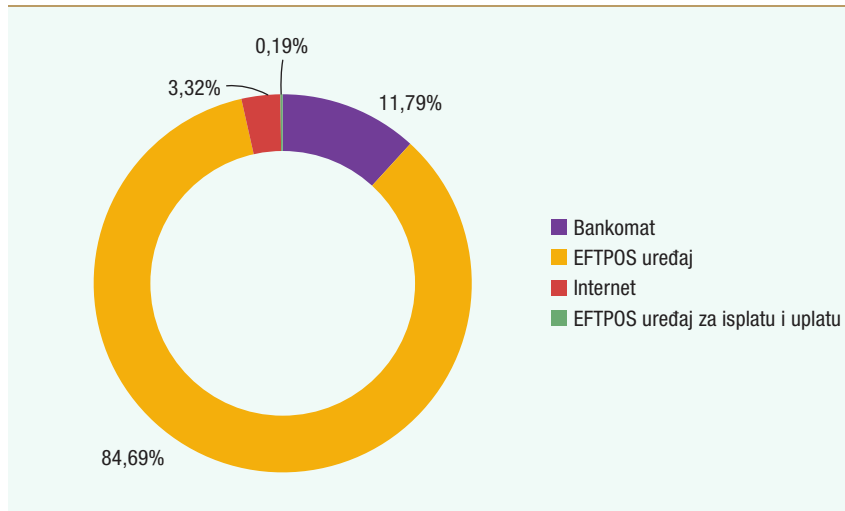
U ovom poglavlju prikazani su statistički podaci o broju i vrijednosti transakcija prihvata platnih transakcija izvršenih platnim karticama izdanima izvan RH, tj. inozemnih izdavatelja.

U 2021. ukupno je evidentirano 64,17 milijuna transakcija prihvata platnih transakcija izvršenih platnim karticama inozemnih izdavatelja s ukupnom vrijednosti od 30.444,78 milijuna kuna izvršenih platnim karticama inozemnih izdavatelja. Time se ukupan broj transakcija prihvata platnih transakcija izvršenih platnim karticama inozemnih izdavatelja u 2021. godini u odnosu na 2020. povećao za 89%, a vrijednost za 87%.

U prva tri mjeseca 2021. vrijednost transakcija prihvata platnih transakcija izvršenih platnim karticama inozemnih izdavatelja prosječno

je mjesečno iznosila 454,42 milijuna kuna. Također, iz pregleda vrijednosti transakcija prihvata vidljivo je da su se imatelji platnih kartica izdanih u inozemstvu prvenstveno koristili EFTPOS uređajima (slike 26. i 27.).

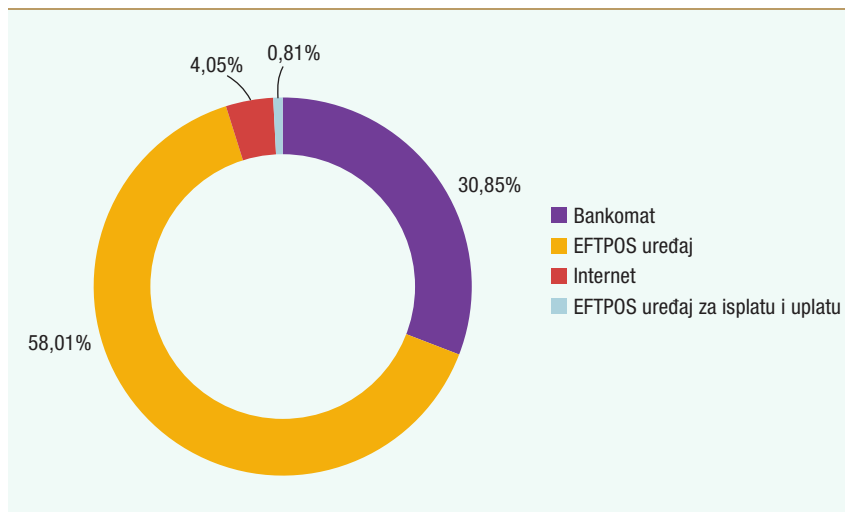
Slika 26. Broj transakcija prihvata platnih transakcija izvršenih platnim karticama inozemnih izdavatelja prema prihvatnim uređajima

Napomena: Podaci se odnose na ukupan broj transakcija prihvata platnih kartica inozemnih izdavatelja u 2021.

Izvor: HNB

Slika 27. Vrijednost transakcija prihvata platnih transakcija izvršenih platnim karticama inozemnih izdavatelja prema prihvatnim uređajima u kunama

Napomena: Podaci se odnose na ukupnu vrijednost transakcija prihvata platnih kartica inozemnih izdavatelja u 2021.

Izvor: HNB

Od ukupnih transakcija prihvata platnih transakcija izvršenih platnim karticama inozemnih izdavatelja u 2021.:

- **preko bankomata:** prihvaćeno je 7,57 milijuna transakcija s ukupnom vrijednosti od 9.393,65 milijuna kuna
- **preko EFTPOS uređaja:** prihvaćeno je 54,35 milijuna transakcija s ukupnom vrijednosti od 19.572,84 milijuna kuna

- **internetom:** prihvaćeno je 2,13 milijuna transakcija s ukupnom vrijednosti od 1.232,51 milijun kuna
- **preko EFTPOS uređaja za isplatu i uplatu:** prihvaćeno je 0,1 milijun transakcija s ukupnom vrijednosti od 245,78 milijuna kuna.

Prosječna vrijednost transakcije prihvata platnih transakcija izvršenih platnim karticama inozemnih izdavatelja iznosila je:

- **preko EFTPOS uređaja:** 360 kuna
- **internetom:** 578 kuna
- **preko bankomata:** 1.241 kunu i
- **preko EFTPOS uređaja za isplatu i uplatu:** 1.977 kuna.

U 2021. ukupno je evidentirano 56,48 milijuna transakcija (88%) prihvata platnih transakcija izvršenih platnim karticama inozemnih izdavatelja za kupnju robe i usluga s ukupnom vrijednosti od 20.805,35 milijuna kuna (68%) i 7,7 milijuna transakcija (12%) prihvata platnih transakcija izvršenih platnim karticama za podizanje gotovog novca s ukupnom vrijednosti od 9.639,42 milijuna kuna (32%).

Tablica 12. Broj i vrijednost transakcija prihvata platnih kartica inozemnih izdavatelja prema prihvatnim uređajima i imateljima kartice

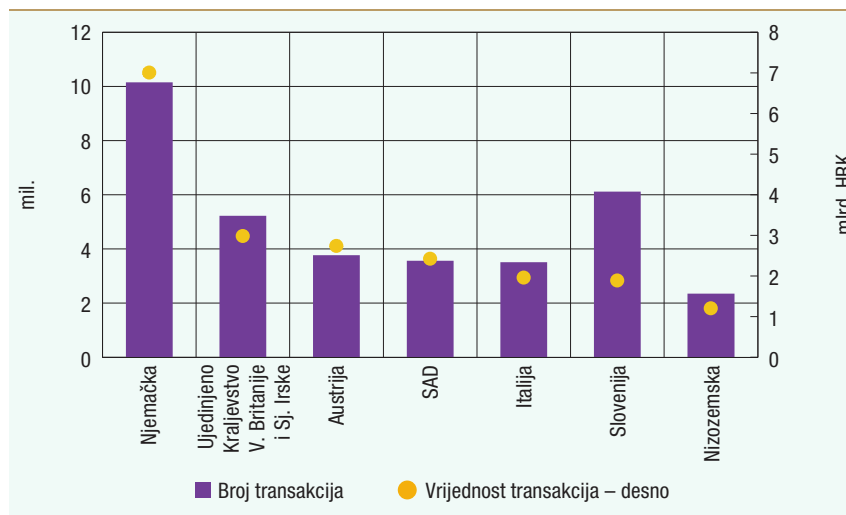
Korisnik		Platna transakcija	Bankomat	EFTPOS uređaj	Internet	EFTPOS uređaj za isplatu i uplatu	UKUPNO
Potrošač	Broj transakcija	Kupnja robe i usluga	1	52.335.282	2.042.069		54.377.352
		Podizanje gotovog novca	7.461.840			120.182	7.582.022
	Vrijednost transakcija	Kupnja robe i usluga	60	18.296.947.451	1.102.735.148		19.399.682.659
		Podizanje gotovog novca	9.234.577.852			236.159.229	9.470.737.081
Nepotrošač	Broj transakcija	Kupnja robe i usluga		2.014.403	89.128		2.103.531
		Podizanje gotovog novca	105.607			4.097	109.704
	Vrijednost transakcija	Kupnja robe i usluga		1.275.892.340	129.779.483		1.405.671.823
		Podizanje gotovog novca	159.073.550			9.618.272	168.691.822
Ukupno – broj transakcija	Kupnja robe i usluga	1	54.349.685	2.131.197	0	56.480.883	
	Podizanje gotovog novca	7.567.447	0	0	124.279	7.691.726	
	Ukupno	7.567.448	54.349.685	2.131.197	124.279	64.172.609	
Ukupno – vrijednost transakcija	Kupnja robe i usluga	60	19.572.839.791	1.232.514.631	0	20.805.354.482	
	Podizanje gotovog novca	9.393.651.402	0	0	245.777.501	9.639.428.903	
	Ukupno	9.393.651.462	19.572.839.791	1.232.514.631	245.777.501	30.444.783.385	

Napomena: Podaci se odnose na ukupan broj i vrijednost transakcija prihvata platnih kartica inozemnih izdavatelja u 2021.
Izvor: HNB

U 2021. evidentirane su transakcije prihvata učinjene platnim karticama inozemnih izdavatelja iz ukupno 205 država. Prihvat platnih kartica izdanih u osam najzastupljenijih država (Njemačka, Austrija, Italija, Ujedinjeno Kraljevstvo Velike Britanije i Sjeverne Irske, Slovenija, Nizozemska i SAD) sudjeluje s 54% u ukupnom broju transakcija prihvata platnih transakcija izvršenih platnim karticama inozemnih izdavatelja i s 66% u ukupnoj vrijednosti transakcija prihvata platnih transakcija izvršenih platnim karticama inozemnih izdavatelja.

Od sedam prikazanih država u 2021. najveća vrijednost transakcija prihvata platnih transakcija izvršenih platnim karticama učinjena je platnim karticama izdanim u Njemačkoj u iznosu od 7.008,96 milijuna kuna. Najveća prosječna vrijednost u navedenih sedam država po kartičnoj transakciji u iznosu od 728 kuna ostvarena je karticama austrijskih izdavatelja, a najmanja karticama slovenskih izdavatelja (Slika 28.).

Slika 28. Broj i vrijednost transakcija prihvata platnih kartica inozemnih izdavatelja prema državi izdavatelja – sedam najzastupljenijih država

Napomena: Podaci se odnose na ukupan broj i vrijednost prihvata platnih kartica inozemnih izdavatelja u RH.

Izvor: HNB

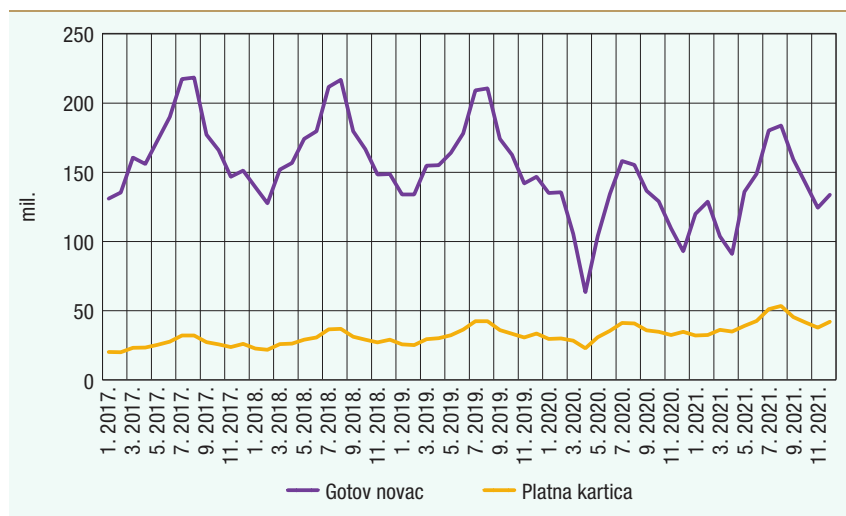
5.2. Usporedba korištenja platnih kartica i gotovog novca

Obveznici fiskalizacije⁸ u 2021. godini ukupno su izdali 2.202,55 milijuna računa s ukupnom vrijednosti od 204.872,45 milijuna kuna. Od ukupnog broja izdanih računa njih 75% plaćeno je gotovim novcem, 22% platnim karticama i 3% ostalim načinima (preko transakcijskih računa, čekovima i slično). Od ukupne vrijednosti izdanih računa 47% vrijednosti odnosi se na plaćanja gotovim novcem, 48% na plaćanja platnim karticama i 5% na plaćanja ostalim načinima.

⁸ Prema podacima Ministarstva financija RH – Porezne uprave prikupljenima na temelju Zakona o fiskalizaciji u prometu gotovinom, "Narodne novine", br. 133/2012.

Na slikama 29. i 30. daje se usporedni prikaz broja i vrijednosti izdanih računa plaćenih u gotovom novcu u RH te broja i vrijednosti kartičnih platnih transakcija kupnje robe i usluga izvršenih platnim karticama hrvatskih i inozemnih izdavatelja. Iz prikaza je vidljivo kako je gotov novac u odnosu na platne kartice kao oblik plaćanja i u 2021. godini znatno zastupljeniji i u broju transakcija. U srpnju i kolovozu 2021. godine vrijednost transakcija koje su plaćene platnim karticama prvi put premašuje vrijednost fiskaliziranih računa koji su plaćeni gotovim novcem (Slika 30.). U 2021. u odnosu na 2020. ukupan broj izdanih

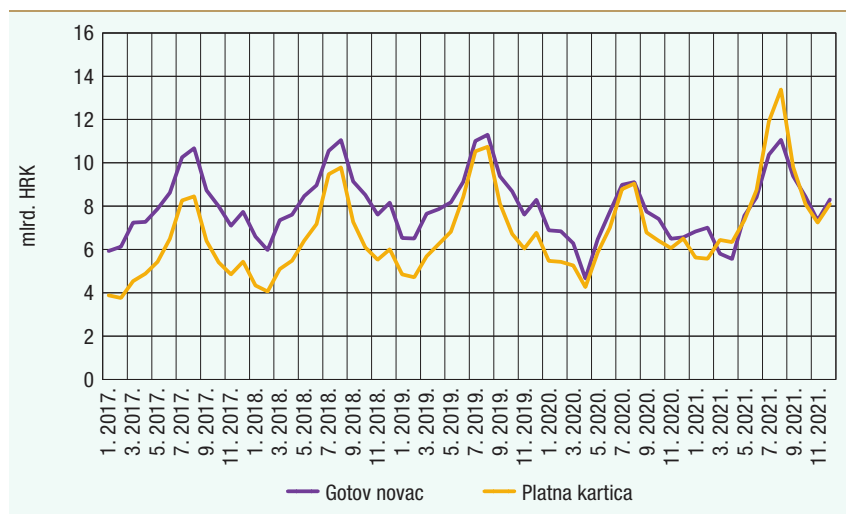
Slika 29. Usporedni prikaz korištenja različitih instrumenata plaćanja – broj

Napomena: Podaci se odnose na ukupan broj tijekom jednoga izvještajnog razdoblja. Podaci za gotov novac odnose se na ukupan broj izdanih računa plaćenih u gotovom novcu. Podaci za platne kartice odnose se na ukupan broj kartičnih platnih transakcija kupnje robe i usluga hrvatskim i inozemnim karticama.

Izvori: Ministarstvo financija – Porezna uprava; HNB

Slika 30. Usporedni prikaz korištenja različitih instrumenata plaćanja – vrijednost u kunama

Napomena: Podaci se odnose na ukupnu vrijednost tijekom jednoga izvještajnog razdoblja. Podaci za gotov novac odnose se na ukupnu vrijednost izdanih računa plaćenih u gotovom novcu u kunama. Podaci za platne kartice odnose se na ukupnu vrijednost kartičnih platnih transakcija kupnje robe i usluga hrvatskim i inozemnim karticama.

Izvori: Ministarstvo financija RH – Porezna uprava; HNB

računa, povećan je za 17%, a vrijednost fiskaliziranih računa za 21%. Pritom su broj i vrijednost izdanih računa koji su plaćeni gotovim novcem u 2021. povećani za 13 u odnosu na 2020., dok je broj kartičnih platnih transakcija kupnje robe i usluga povećan za 23%, a vrijednost za 28%, u odnosu na 2020.

Prosječna je vrijednost platne transakcije gotovim novcem u 2021. iznosila 44 kune, a prosječna vrijednost nacionalne kartične platne transakcije 204 kune.

Kada govorimo o omjerima plaćanja karticom i gotovinom, i dalje je otprilike tek svaki četvrti fiskalizirani račun plaćen karticom, dok su ostala tri računa plaćena gotovinom. Istodobno je iz dostupnih podataka o fiskaliziranim računima za protekle tri godine vidljivo da se udjeli broja i vrijednosti transakcija fiskaliziranih računa plaćenih gotovinom smanjuju. Tako je u 2019. broj transakcija koje su plaćene gotovinom bio 84%, u 2020. 79%, a u 2021. zadržao se na 78%. Vrijednost transakcija fiskaliziranih računa plaćenih gotovinom u 2019. sudjelovala je u udjelu ukupne vrijednosti fiskaliziranih računa s 56%, u 2020. s 54%, a u 2021. s 51%. Ostatak se odnosio na vrijednost transakcija fiskaliziranih računa plaćenih karticom.

6. Pojmovnik

- **Charge kartica** je platna kartica kod koje u trenutku zadavanja platne transakcije nije osigurano pokriće na računu za plaćanje, a platne se transakcije najčešće izvršavaju do odobrenoga kredita (limita). Iznos troškova nastalih upotrebom kartice s charge funkcijom u određenom razdoblju korisnik podmiruje u cijelosti na kraju određenog razdoblja, najčešće kreditnim transferom.
- **Debitna kartica** je platna kartica koja se izdaje imateljima računa za plaćanje. Troškovi učinjeni ovom karticom naplaćuju se terećenjem računa za plaćanje, i to najčešće odmah.
- **Država članica** jest država članica Europske unije te država potpisnica Ugovora o Europskom gospodarskom prostoru.
- **Kartica s odgođenom naplatom** platna je kartica koja se izdaje najčešće imateljima računa za plaćanje. U trenutku zadavanja platne transakcije nije osigurano pokriće na računu za plaćanje, a platne se transakcije najčešće mogu izvršavati do odobrenog limita. Iznos ukupnih troškova nastalih upotrebom platne kartice s funkcijom odgođene

naplate, u određenom razdoblju, podmiruje se u cijelosti na kraju određenog razdoblja uslugom izravnog terećenja računa za plaćanje.

- **Kartična platna shema** jest skup funkcija, procedura, postupaka, pravila i uređaja koji imatelju platne kartice omogućuju izvršenje platne transakcije i/ili podizanje gotovog novca kod pružatelja platnih usluga.
- **Kartična platna transakcija** usluga je koja se temelji na prihvatnoj kartičnoj infrastrukturi i pravilima poslovanja kartične platne sheme za izvršavanje platne transakcije debitnom ili kreditnom karticom.
- **Kreditna kartica** je platna kartica kod koje nije osigurano pokriće na računu za plaćanje, a za izvršenje platne transakcije korisniku je odobren kredit (limit). Korisnik platne kartice može izvršavati plaćanja do iznosa odobrenoga kredita (limita). Iznos svake izvršene transakcije nastale upotrebom platne kartice s kreditnom funkcijom u određenom razdoblju automatski se dijeli na ugovoreni broj otplatnih rata prema ugovorenom modelu.
- **Međunarodna platna transakcija** jest platna transakcija u čijem izvršavanju sudjeluju dva pružatelja platnih usluga od kojih se jedan pružatelj platnih usluga (primatelja plaćanja ili platitelja) nalazi u RH, a drugi pružatelj platnih usluga (platitelja ili primatelja plaćanja) u trećoj državi ili drugoj državi članici.
- **Nacionalna platna transakcija** jest platna transakcija u čijem izvršavanju sudjeluju platitelj, pružatelj platnih usluga i pružatelj platnih usluga primatelja plaćanja ili samo jedan pružatelj platnih usluga koji se nalaze u RH.
- **Platna kartica** jest sredstvo koje omogućuje svojem imatelju izvršenje plaćanja robe i usluga bilo preko prihvatnog uređaja bilo na daljinu i/ili koje omogućuje podizanje gotovog novca i/ili korištenje drugih usluga na bankomatu ili drugom samoposlužnom uređaju te prijenos novčanih sredstava, a koje omogućuje iniciranje platne transakcije i njezino izvršavanje u okviru kartične platne sheme.
- **Platni instrument** jest polaganje, podizanje ili prijenos novčanih sredstava koje je inicirao platitelj ili su inicirani u njegovo ime i za njegov račun ili ih je inicirao primatelj plaćanja, bez obzira na to kakve su obveze iz odnosa između platitelja i primatelja plaćanja.
- **Platni instrument na temelju kartica** jest svaki platni instrument, uključujući karticu, mobilni telefon, računalo ili bilo koji drugi tehnološki uređaj s odgovarajućom aplikacijom za plaćanje, koji platitelju omogućuje iniciranje platne transakcije na temelju kartica, a koja nije kreditni transfer ili izravno terećenje kako su određeni u članku 2. Uredbe (EU) br. 260/2012 Europskog parlamenta i Vijeća od 14. ožujka 2012. o utvrđivanju tehničkih i poslovnih zahtjeva za kreditne transfere i izravna terećenja u eurima i o izmjeni Uredbe (EZ) br. 924/2009 (SL L 94, 30. 3. 2012.).
- **Pružatelj platnih usluga** jest institucija definirana člankom 7. ZPP-a.
- **Pružatelj platnih usluga izdavatelj** jest institucija koja izdaje platnu karticu.

- **Pružatelj platnih usluga prihvatitelj** jest institucija koja osigurava prihvrat platne transakcije izvršene platnom karticom.
- **Revolving kartica** je platna kartica kod koje u trenutku zadavanja platne transakcije nije osigurano pokriće na računu za plaćanje, a za izvršenje platne transakcije korisniku je najčešće odobren revolving kredit (limit). Iznos troškova nastalih upotrebom kartice s revolving funkcijom u određenom razdoblju korisnik plaća djelomično, u utvrđenom postotku od učinjene potrošnje.
- **Treća država** je svaka strana država koja nije država članica.

7. Dodatak

7.1. Popis tablica

Tablica 1. Ukupan broj uređaja na kojima se obavlja prihvrat platnih kartica na teritoriju RH	14
Tablica 2. Broj bankomata prema županijama na teritoriju RH	15
Tablica 3. Broj platnih kartica izdanih u RH prema korisniku	21
Tablica 4. Broj platnih kartica izdanih u RH prema vrsti kartice	22
Tablica 5. Broj kontaktnih i beskontaktnih platnih kartica izdanih u RH	25
Tablica 6. Broj imatelja platnih kartica u RH (potrošača)	27
Tablica 7. Broj imatelja platnih kartica u RH poslovnih subjekata (nepotrošača)	27
Tablica 8. Broj i vrijednost nacionalnih kartičnih platnih transakcija po vrsti platne kartice	31
Tablica 9. Broj i vrijednost nacionalnih kartičnih platnih transakcija kupnje robe i usluga po funkciji	35
Tablica 10. Broj i vrijednost nacionalnih kartičnih platnih transakcija podizanja gotovog novca po funkciji	37

Tablica 11. Broj i vrijednost transakcija prihvata prema prihvatnom uređaju	44
Tablica 12. Broj i vrijednost transakcija prihvata platnih kartica inozemnih izdavatelja prema prihvatnim uređajima i imateljima kartice	56

7.2. Popis okvira

Okvir 1. Rasprostranjenost uređaja u RH na dan 31. prosinca 2021.	10
Okvir 2. Zastupljenost platnih kartica potrošača u RH na dan 31. prosinca 2021.	19
Okvir 3. Nacionalne kartične platne transakcije po stanovniku u 2021.	29
Okvir 4. Transakcije prihvata platnih transakcija izvršenih platnim karticama prema prihvatnim uređajima u 2021.	42

7.3. Popis slika i prikaza

Prikaz 1. Četverostrana kartična shema u RH	11
Prikaz 2. Trostrana kartična shema u RH	13
Slika 1. Broj bankomata na teritoriju RH	16
Slika 2. Broj EFTPOS uređaja na teritoriju RH	17
Slika 3. Broj beskontaktno-kontaktne EFTPOS uređaja na teritoriju RH	18
Slika 4. Broj platnih kartica	21
Slika 5. Broj korištenih, nekorištenih i blokiranih platnih kartica	23
Slika 6. Broj novoizdanih i deaktiviranih platnih kartica prema vrsti kartice	24
Slika 7. Broj kontaktnih i beskontaktnih platnih kartica	26
Slika 8. Broj i vrijednost nacionalnih i međunarodnih kartičnih platnih transakcija	30

Slika 9. Broj nacionalnih kartičnih platnih transakcija prema prihvatnim uređajima	32
Slika 10. Vrijednost nacionalnih kartičnih platnih transakcija prema prihvatnim uređajima	32
Slika 11. Prosječan mjesečni broj i vrijednost nacionalnih kartičnih platnih transakcija po korištenoj platnoj kartici	33
Slika 12. Broj i vrijednost nacionalnih kartičnih platnih transakcija podizanja gotovog novca	36
Slika 13. Broj i vrijednost nacionalnih kartičnih platnih transakcija polaganja gotovog novca	38
Slika 14. Broj i vrijednost međunarodnih kartičnih platnih transakcija	40
Slika 15. Broj i vrijednost međunarodnih kartičnih platnih transakcija – najzastupljenije države	40
Slika 16. Broj i vrijednost transakcija prihvata na teritoriju RH	43
Slika 17. Ukupan broj i vrijednost transakcija prihvata platnih transakcija prema izdavatelju platne kartice	45
Slika 18. Ukupan broj i vrijednost transakcija prihvata platnih transakcija izvršenih platnim karticama hrvatskih izdavatelja prema imatelju platne kartice	46
Slika 19. Ukupan broj i vrijednost transakcija prihvata platnih transakcija izvršenih platnim karticama inozemnih izdavatelja prema imatelju platne kartice	47
Slika 20. Broj i vrijednost transakcija prihvata platnih transakcija izvršenih platnim karticama izdanima u RH	49
Slika 21. Broj transakcija prihvata platnih transakcija izvršenih platnim karticama izdanima u RH prema vrsti transakcije	50
Slika 22. Vrijednost transakcija prihvata platnih transakcija izvršenih platnim karticama izdanima u RH prema vrsti transakcije	50
Slika 23. Ukupan broj i vrijednost transakcija prihvata za kupnju robe i usluga	51

Slika 24. Ukupan broj i vrijednost transakcija prihvata za podizanje gotovog novca	53
Slika 25. Ukupan broj i vrijednost transakcija prihvata za polaganje gotovog novca	54
Slika 26. Broj transakcija prihvata platnih transakcija izvršenih platnim karticama inozemnih izdavatelja prema prihvatnim uređajima	55
Slika 27. Vrijednost transakcija prihvata platnih transakcija izvršenih platnim karticama inozemnih izdavatelja prema prihvatnim uređajima	55
Slika 28. Broj i vrijednost transakcija prihvata platnih kartica inozemnih izdavatelja prema državi izdavatelja – sedam najzastupljenijih država	57
Slika 29. Usporedni prikaz korištenja različitih instrumenata plaćanja – broj	58
Slika 30. Usporedni prikaz korištenja različitih instrumenata plaćanja – vrijednost u kunama	58

